

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Tertivs Et Quartvs Decretalivm Libri continentur

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Celebration Missarum, Sacramento Eucharistiæ, & aliis diuinis Officiis.
Tit. XLI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95279](#)

⁶ *Domi Sacri nomine intelligitur non solum Ecclesia, aut camereum consecratum, sed etiam locus ad eam, vel alia diuina Officia destinatus.*

C A P. Si Ecclesia. X. & vlt.

¹ *Ecclesia non consecrata si polluitur effusione sanguinis, vel seminis, statim est lauanda aqua exorcizata ne suspendantur organa diuina laudis, & quam citius fieri potest, est confecranda. Colligunt ex Ord. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarel. Joan. Andr. Buter. Holt. Anch. Henric. Panorm. Vitian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 417. Alagona in compend. iuris Canonici, pag. 532. remissum Ximen. in concordant. part. 1.*

² *Collige ex text. quod si Ecclesia non fuerit consecrata, sed tantummodo benedicta, reconciliari potest per quemcunque simplicem Sacerdotem, & hoc per aspergitionem aquæ iustralis, vt per Nauar. in man. c. 27. n. 51. Tolent. in summ. lib. 5. c. 8. n. 15. Iacob. de Graff. in auras decif. p. 1. lib. 2. c. 48 n. 10. Paul. Fulch. de visit. lib. 1. c. 15. n. 16. Cened. ad Decret. collect. 155. Henr. in summ. lib. 9. de Missa, c. 27. §. 6. & lib. 13. c. 15. §. 5. Sayr. de censur. lib. 5. c. 16. n. 31. Mar. Alter. de censuris. tom. 2. disp. 3. c. 4. versic. quod f. Vgolin. de officio Episcopi. c. 29. §. 8. n. 3. Fr. Ludouic. Miranda in manuali Prelat. tom. 2. q. 39. art. 8. concl. 1. Aul. de censuris. p. 5. disp. 7. dub. 4. cum quo aduerte non esse necessarium quod aqua sit per Episcopum benedicta, vt Ecclesia non consecrata reconcilietur, licet hoc requirat Toleatus, concinctor enim ex verbis huius text. ibi, aqua proximus exorcizata lauetur, quod non licet si Episcopi licentia, benedictio, aut auctoritas esset expetenda, vt exorcismus aquæ per Episcopum esset faciens, refeo ego ipse de offe. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 28. n. 57.*

Quo autem Ecclesia presumantur consecrata, vt eas, si fuerint polluta, teneatur Episcopus reconciliare? vide Sylvest. in summ. verbo consecratio, il. 2. n. 3. Lambert. de inrepatron. lib. 1. p. 1. in S. art. 2. quæst. princ. n. 10. vers. an autem qualiter, Sela. de benef. p. 1. q. 6. n. 28. Mafcard. de probat. concl. 58. 2.

³ *Aut sanguinis effusione, &c.] Notatur ad hoc, quod per sanguinis effusionem Ecclesia polluitur, de quo plures citauit Doctores ad cap. iuriarum 11. n. 2. de priu. pag. 36. vbi num. seqq. adduxi multa requisita quæ desiderantur, vt hac procedat resolutio dixi etiam alleg. 28. n. 30. cum seqq.*

⁴ *Semine.] Notatur ad hoc, quod propter voluntariam humani semenis effusionem intra Ecclesiam continentem illa polluitur, vt Doctores, quos citauit de offic. & potest. Episcop. p. 2. alleg. 28. n. 42. vbi multipliciter declarauit num. seqq.*

⁵ *In gloss. Non consecrata, ibi, & ita Ecclesia non consecrata gaudet eodem priuilegio, &c.] Notatur ad hoc quod vt Ecclesia polluta maneat, hoc requiritur quod sit consecrata, sed sufficit quod sit specialiter benedicta, vt diuina hant Officia, ita docent citati ad d. a. 6. r. 2. q. 1. n. 10. Nomine enim loci sacri intelligitur non solum Ecclesia, aut coemeterium consecratum, sed etiam locis ad eam, vel alia Officia diuina destinatis. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 32. n. 16. vers. secundo. Vide que dixi d. alleg. 28. n. 22.*

De Celebration Missarum, Sacramento Eucharistia, & aliis diuinis Officiis.

TIT. XL.

VPER hanc rubr. scripterunt Zabarel. i. Ioan. Andre. Butr. Anch. Panorm. Guillelm. Durand. in breviario auro, fol. 115. Ioan. de Londris in breviario sanctorum Canonum, fol. 175. Martin. Melnart. in epitome Decret. fol. 147. Dan. Venat. in analysi methodica iuris Pontif. pag. 498. Goffred. & Host. in summ. bxiis tit. Alex. Caſſan. & Anaf. German. in paratibus ad quinque libros Decret. Barthol. Carthagena in exposit. tit. iuris Canon. Zyp̄. in analy. postremi iuris Ecclesiæ enarrat. pag. 297. nonissime Ioan. Honor. lib. 3. sum. in Decret. omnes sub hoc tit.

De Missa sacrificio vide Mith. Timoth. Ioan. Bapt. stam Scotia, Anton. Honcalia, & Martin. de Frias in suis tract. de hac re editis, Conc. Triad. sef. 22. in decreto obseruandis, & evitandis in celebratione Missa. Repert. Inquisit. verbo Missa. Caiet. in opusculo de sacrificio Missa contra Lutherum, Sebaut. Medic. in sum. omnia baresum, verbo Missa, Barth. Humad. l. 58. gloss. iiii. 4. p. 1. Alphonſ. de Castro lib. 10. aduersus hæreses, verbo Missa, citatos a Cened. ad Decret. collect. 4. 4. n. 1. Card. Bellarm. in suis controv. Carbol. vbi de Missa. Conat. lib. 4. var. c. 22. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Missa. Iodoc. Cocc. tom. 2. theſauri Carbol. lib. 6. art. 4. Gab. Valq. in 3. p. D. Thom. tom. 3. q. 8. 3. disp. 220. Henr. in summ. lib. 9. de vero Missa sacrificio. Fr. Emmann. in summ. tom. 1. c. 24. 2. de Missa, Barthol. ab Angelo in examine Confessorum dialog. de Missa, Chamerot. de Sacram. vbi de sacrificio Missa. Baldwin. iiii. super opera controv. Bellarm. p. 2. lib. 4. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 10. c. 18. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 29. à n. 143. Soat. tom. 3. disp. 72. sect. 2. Bonac. de Sacram. disp. 4. quæst. ultima. Luc. Pinel. in tract. de valore Missa, Fr. Ludou. Miranda in man. Prelat. tom. 1. q. 41. per totam. Stephan. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta prel. 1. Ioan. Cerran. Episcopum Acernen. in expositione Missæ sacrosancta, ac ceremoniarum, quæ in eius celebratione sunt, & plures alios quos refeo ego ipse de offic. & potest. Episcop. p. 2. alleg. 24. vbi plurimis infero, plureisque dubiis quætionis in hac materia resolu. videlicet an Missa pro multis celebrantibus valeat singulis, ac si pro uno solo celebraretur? & an recipiens plura stipendia pro pluribus Missis celebrandis teneatur absolutede tot Missas celebrare, ita ut securus faciens peccet mortaliter, ac teneatur ad restitutionem? & an denique Sacerdos, qui pingue stipendum pro Missa dicenda recepit, alteri Sacerdoti stipendum minoris valoris pro ea Missa celebranda tribuere, & reliquam partem sibi servare possit. Super quibus quæst. cum hinc inde multa Doctores tradidissent Saera Congreg. Conc. Sandef. D. N. Vrbani VII. autoritate sub die 2. Ianij huius anni 1625. in hac verba: Sancte & pie inter declarationes de celebrationi Missarum censuit.

Deinde vbi pro pluribus Missis etiam eiusdem qualitatibus celebrandis plura stipendia, quantumcumque incongrua, & exigua sine ab una, sine a pluribus personis collata fuerant, aut conferuerunt in futurum Sacerdotibus, Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hofpitalibus,

De Celebratione Missarum, &c. Tit. XLI. 399

libas, Societatis, Monasteriis, Conventibus, Domibus, ac locis piis quibuscumque tam Secularibus, quam Regularibus, Sacra Congregatio sub obtestatione divini Indicij mandat, ac praecepit, ut absolute tot Missarum celebrantur, quot ad rationem attribute elemosyna prescripte fuerint, itave alioquin iij, ad quos periret, sua obligatione non satisfaciant, quinimq; grauitate peccent, & ad restitutionem tenentur.

4. Id vero, ut deinceps obseretur exactius, Sacra Congregatio eadem auctoritate revocat prilegium, & inducit omnia quibusvis personis, Ecclesiis, ac locis piis tam Secularibus, quam Regularibus cuiuscumque Ordinis, Congregationis & Institutii, quancumque ob causam confessi, quibus indulgetur ut certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut aliquibus Collectis, seu Orationibus, plenaria Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.

5. At similitudine omne dammabile lucrum ab Ecclesia remouere volens, prohibet Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam cum certa elemosyna, ne eamdem Missam alteri parte eiusdem elemosyna sibi retenta, celebrandam commitat, &c.

6. De Venerabili Eucharistia Sacramento, vide Concl. Trid. fess. 3. Angl. in floribus Theolog. obi de Eucharistia, Card. Bellarm. in suis controver. lib. 2. de Eucharistia, Henrici in sum. lib. 3. de Sanctissima Eucharistia, Jacob. de Graff. in auct. decisi. p. 2. lib. 1. c. 6. Barthol. ab Angel. in examine Confessorum dial. 4. Gabr. Valsq. in 3. part. D. Thom. tom. 3. q. 73. disp. 17. cum seqq. Petri de Ledesma in sum. p. 1. tract. del excellensissimo Sacramento del Altar, que se clama Eucharistia, Aegid. de Coninch. de Sacram. tom. 1. q. 7. 3. Bonac. d. disp. 3. q. 2.

S V M M A R I V M .

1. Presbyter tenuit horis debitis dicere horas Canonicas, permittitur tamen sibi ex causa dicere eas usque ad vespertas inclusus.

2. Doctores referuntur de horis Canonicas tractantes.

3. Tempus recitandi diuinum Officium incipit a media nocte antecedentis diei, & perseverat usque ad medianum noctis sequentis dies inclusus.

4. Matutinum finaliter cum Laudibus recitari potest in Vespertis antecedentis diei post tempus Completorij, etiam non expectato Solis occasu.

5. Matutinum sine Laudibus recitari potest.

6. Nocturna Matutinum concurrendo insta causa per summationem trium horarum separatum recitari possunt.

7. Officium diuinum ad evitandum peccatum mortale in priuato sufficit quod recitetur eo intervallo, quod est inter medianum noctis precedentis, & sequentis.

8. Hora canonica recitanda sunt iuxta ordinem ab Ecclesia prescriptum, quem si quis non seruauerit, minime peccabit mortaliter, nec etiam venialiter si faciat ex insta causa.

9. Officium unius diei commutans in officium alterius peccat mortaliter.

10. Clerici ad horas Canonicas recitandas iuxta Bremerianum Romanum non possunt alio voti.

11. Clericus negotii implicatus statim manu omne pensum horarum usque ad vespferam soluere potest.

12. Hora canonica sunt septem.

13. Horae omnes Canonicas omittentes uno die unum tantum committit peccatum.

14. Agricultura Clericis, & Religiosis non prohibetur.

15. Clerici, quibus non sufficit ex Sacerdotio, possunt honore artificio viatum querere.

Barbos. Collect. Tom. II.

16. Hora canonica cui humano, Ecclesiasticoque iure in septem distincta fuerint, remissio.

17. Septenarius numerus perfectissimus, & maxima habetur in consideratione,

C A P . Presbyter. I.

Ex Concil. Agathen.

Presbyter dicto Matutini officio debet dicere horas, & Vesperas horis competenteribus, & manu distalis horis visitare infirmos, mox si vult, excusat ad opus naturale ieiunus, ut deinde possit succurrere hospitalibus infirmis, defunctis, &c. usque ad statutam horam pro qualitate temporis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Butr. Host. Henric. Anch. Panorm. Viu. in ration. lib. 2. iur. Pontif. pag. 419. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 34. remissione Ximen. in concord. p. 2. referente Birchard. lib. 2. Decretal. cap. 104. & 105. luo p. 6. cap. 181. & 182. & Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 2. tit. de safraginis, c. 2.

De horis Canonicas, de quibus agitur in presenti, vide Tabien. Rosel. Angel. Sylvest. Armil. Caiet. & alios Summiuersi verbo hora, Natur. de oratione, & horas Canon. Alban. de Ferrariis, & Nicol. Floue, Carol. Macignani, & nonissimum multos de more referentem Martin. Bonac. de horis Canon. Marcel. Francolin. in tract. de tempore horarum Canon. Sot. de iustit. lib. 10. q. 5. Medin. in C. de oratione, Sandon. de officio Canon. Card. Bellarm. in suis controver. tom. 3. ultim. controver. tertia, lib. 1. c. 10. Jacob. de Graff. in decisi. auct. p. 1. lib. 2. c. 50. cum seqq. Veg. in summ. p. 1. c. 28. Fr. Emmanuel. etiam in sum. tom. 1. à c. 140. Valent. tom. 3. diff. 6. q. 2. punct. 10. Petr. de Ledesma in summ. p. 2. tract. 9. c. 4. Prax. Epil. cop. p. 1. verbo Hora, Soat. de Relig. tom. 2. tract. 4. lib. 4. Azor. iustit. moral. p. 1. lib. 10. c. 1. cum seqq. Carol. de Graff. de officiis Cleric. effectu 17. Leff. de iustit. lib. 2. c. 37. n. 41. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fori ponit. lib. 18. c. 11. & lib. 30. tract. 3. à m. 32. Vgolin. de officio Episcopi, c. 3. §. 1. Monet. de distribut. quod. p. 2. q. 3. Caril. in itinerario ordinandorum, fect. 6. fr. Raphael. de la Torre de Relig. tom. 1. tit. de horis Can. Alphon. de Torres de iustit. Sacerd. p. 1. c. 6. Cantar. in decem precepta Decalogi, lib. 1. c. 16. & 17. Nicol. Garc. de benef. p. 3. c. 1. Vincent. Filliac. rom. 3. tract. 2. c. 67. Ioan. Malder. de virtutib. tract. 10. c. 2. Valsq. in opusculo de benef. c. 4. Paul. Squid. de obligat. Clericorum, p. 1. nonissimum illustr. D. meum Roder. à Cunha post primam huius libri impressionem à me vatum in comment. ad c. 1. & 2. diff. 9. 1.

Matutinali officio expleto. Quo autem tempore Matutinum, & Laudes recitari debeant, & possint, tractant Doctores superlatit, dum agunt quo tempore recitandae sint horae Canonicae, & licet illam veram teneant conclusionem, quod tempus recitandi diuinum officium incipiat a media nocte antecedentis diei, & perseveret usque ad medianum noctis sequentis inclusus, excipiunt tamen ab hac regula Matutinum, relolentes illud simul cum Laudibus recitari potest vespbris antecedentis diei; id est, post tempus vespertinum, & Completorij, si insta subsit causa, ut scilicet denotius oret, vel ut sequenti mane studiis operam dare debeat, vel quia non ita commode poterit Matutinum recitare, ita S. Thom. quodl. 5. art. 28. Soat. d. lib. 4. c. 27. n. 11. Leff. d. c. 37. num. 79. Azor. d. lib. 10. c. 9. q. 5. Filliac. tom. 2. tract. 2. c. 7. 8. quod. 10. Bonac. de horis Canon. disp. 1. quæst. 3. punc. 3. n. 10. Nec est necesse expectari occatum Solis;

L 1 2 sed

REBOSA
us Can

2. 15.
C. VI
18.

400 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

sed post tempus Completorij (quod iuxta communem ferè consuetudinem solet esse circa tertiam, vel quartam horam post meridiem) potest Matutinum perfolui, Soar. d. c. 27. num. 14. Filliuc. d. c. 8. q. 10. num. 275. Bonac. d. punt. 3. num. 16. Gauant. in comment. ad rubr. Missal. tom. 2. fest. 1. c. 5. tit. 6. num. 6. me citato in hoc loco, Diana resol. moral. p. 2. tract. de horis Canon. resol. 39. vbi tamen subdit nolle reticere. Molfel. in summ. Theologie moral. tom. 1. tract. 5. c. 2. num. 59. & Fabr. de sacram. Ordinis dist. 2.4. q. 1. dist. 1. n. 148. docere post horam vespertinam posse aliquem recitare Matutinum vñā cum laudibus Officij diei crafting. Admterere tamen oportet quid licet Matutinum, & laudes vnam horam constituant, ac proinde singul in vesperris antecedentis diei perfolui possint, vt citati Doctores resoluunt, non ideo dicendum est Laudes, Matutino perfoluit in vesperris diei antecedentis, non posse vñque in sequentem diem diffiri, quia antiquitus, vt ex hoc text colligitur, receptum erat, vt prope auroram recitarentur separatis a nocturnis, quare ita docent Nauar. de orat. c. 3. n. 28. & 64. Iacob. de Graff. in auris decisi. p. 2. lib. 3. c. 16. n. 36. Azor. d. lib. 10. c. 8. q. 4. Valer. Reginald. d. lib. 18. n. 164. & 170. Nicol. Garc. d. c. 1. num. 224. Francolin. in tract. de tempore horarum Canon. c. 27. Soar. d. lib. 4. c. 6. n. 9. ad finem, & c. 24. n. 9. Carol. Macign. de horis Canon. c. 48. n. 25. & 30. Bonac. in simili tract. dist. 1. q. 3. punt. 3. num. 11. An autem nocturna Matutini possint separari recitari, non bene constat inter Doctores, negant Francol. d. c. 27. num. 8. & seq. Macign. d. c. 48. n. 24. Azor. d. c. 8. q. 4. Verum intra spatum trium horarum separatim recitari posse, præfertim ista concurrente causa, meo indicio melius tenet Vincent. Filliuc. d. tract. 23. cap. 6. num. 202. & 28.

7 *[Vi horis competenibus.]* Nota in officio publico servandam esse consuetudinem receptam de tempore recitandi horas Canonicas, in priuato tamen, eti laudabilius sit, vt singula suis temporibus, & interuallis orientur, tamen ad vitandum peccatum mortale sufficit, vt reciteatur eo intermallo, quod est inter medium noctis precedentis, & sequentis, qui enim interea temporis horas recitauerit, sine in initio, sive in medio, sive in fine, satis facit substantia præcepti, vt per Less. de insit. lib. 2. c. 7. n. 78.

8 *[Videlicet Primam, Tertiā, Sextam, &c.]* Horæ igitur Canonice recitanda sunt iuxta ordinem ab Ecclesia præscriptum, videlicet Matutinum, & Laudes deinceps Primam, Tertiā, Sextam, &c. sic deinceps, vt ex hoc text colligit Bonac. d. quest. 3. punt. 4. n. 1. Qui tamen horarum ordinem non seruat, recitando scilicet Primam ante Laudes, vel Vesperum ante Primam, non peccat mortaliter, vt per Less. d. c. 10. num. 80. Bonac. d. punt. 4. num. 2. resoluens nec peccare vñialiter, dummodo faciat ex iusta causa, Vnde infertur eum, qui ab amico vel à superiori inuitatur ad recitandam Primam, cum ipse nondum recitauerit Matutinum, posse cum eo primam recitare, recitando postea Matutinum, habet enim iustam ordinis variandi causam, vt per Azor. d. lib. 10. c. 10. q. 1. Soar. d. lib. 4. c. 24. num. 4. verf. altera mutatione, Filliuc. d. c. 8. q. 8. num. 23. 2. Valq. in opusculo de benefic. c. 4. §. 1. art. 2. dub. 4. Hinc etiam colligitur eum, qui dum Tertiā recitat, recordatur se non recitasse Primam, vel Matutinum, posse Tertiā prolequi cum intentione recitandi postea Matutinum, vel Primam, idem dicendum in eo, qui ad chorum accedit dom canit Tertiā, sed ipse nondum recitauit Matutinum, & Primam; ita docent Nauar. d. c. 21. n. 59. Fr. Emman. in summ. p. 1. c. 142. num. 4. Less. d.

cap. 37. dub. 12. num. 80. Azor. d. lib. 10. cap. 10. q. 1. Molfel. tract. 2. c. 2. num. 34. Paul. Squilas p. 1. dub. 24. num. 47. Carol. Macign. de horis Canon. c. 45. num. 1. & num. 24.

Vtrum communitantes officium vnius diei in officium alterius peccent mortaliter? Duae sunt opiniones. Prior tenet peccare solum venialiter, sine intentio in totum, sive in partem, quia adimplent præceptum quod substantiam, quamvis non adimpleant quod modum, ita Syluest. verbobora, q. 12. num. 15. Veg. in summ. part. 1. cap. 117. casu 17. Prax. Episcop. part. 1. verbo hora Canonica, n. 6. Valent. tom. 3. dist. 6. q. 2. punt. 10. §. quid si recitandum, Less. d. lib. 2. c. 37. num. 77. Azor. d. lib. 10. cap. 10. q. 2. Valq. in opusculo de benefic. cap. 4. dub. 2. Posterior verò, quia probabilius est, tenet peccare mortaliter, quam tuerunt Tabien. verbo hora, q. 10. Nald. in summ. verbo diuinum officium, num. 16. Iacob. de Graff. d. lib. 2. c. 51. num. 10. Nauar. de orat. c. 19. num. 201. Philiarch. p. 1. lib. 1. c. 6. concl. 6. Fr. Emman. in summ. tom. 1. c. 141. n. 3. & quest. Regular. tom. 1. q. 42. art. 8. ad finem, Petr. de Ledesma in summ. p. 2. tract. 9. c. 4. concl. 16. Card. Bellarm. tom. 3. lib. 1. controu. 3. c. 18. Filliuc. d. tract. 23. cap. 8. q. 2. num. 186. & 6. 7. q. 3. Molfel. tract. 5. c. 2. num. 50. Nicol. Garc. d. c. 1. num. 150. Valer. Reginald. d. lib. 18. num. 177. Soar. d. lib. 4. c. 11. num. 6. & c. 23. num. 12. & 24. Ad rationem verò primæ sententie respondeatur mutantem diuinum officium non solum peccare contra modum præcepti, verum etiam contra substantiam, quia mutant officium, quodam etiam non adimpler præceptum, cum Ecclesia non solum præcepit rationem diuinij Officij in genere, verum etiam in particulari. Vnde etiam infertur Clericis ad strictis ad horas Canonicas recitandas iuxta Breuniarium Romanum, vel habentibus priuilegiis vñdi Breuniario non Romano, licet minimè esse reliquo proprio sua Ecclesia, vel Religionis, alio vi, vt docent Nauar. d. c. 19. num. 211. Valent. d. dist. 6. q. 2. punt. 1. o. Valq. d. c. 4. dub. 2. art. 1. Bellarm. tom. 4. controuer. lib. 1. de bonis operibus, c. 18. verf. & quavou, Soar. d. lib. 4. c. 11. num. 4. & c. 23. num. 2. & 9. Filliuc. d. tract. 23. c. 7. q. 1. Azor. d. lib. 10. c. 11. q. 2. Valer. Reginald. d. lib. 18. num. 168. Carol. Macign. c. 29. n. 13. Nicol. Garc. d. c. 1. num. 155. Bonac. d. dist. 1. q. 3. punt. 1. num. 3. vbi n. 5. assertur probabile esse prædicto præcepto in contrarium posse aliquem priuatum relata consuetudine propriæ Ecclesiæ recitare diuinum officium iuxta Breuniarium Romanum, quia illud recitans conformat se Ecclesiæ, quæ est mater omnium Ecclesiæ.

9 *[Vesperumque perfoluit.]* Notatur ad hoc, quod Clericus negotiis implicatus statim manè omne pensum horarum soluere vñque ad vesperum potest, vt per Azor. in hunc text. intelligentem d. lib. 10. c. 9. q. 4. vbi etiam per verba illa, ibi: Ita tamen, ut horis competenibus iuxta possibilitem, aut à scholariis publice compleantur, intelligit concedi Clerico, vt priuatum extra chorum manè horarias preces peroret, & curer inferier, vt publicè in templo à ceteris Clericis minoribus, quos text. huismodi scholares appellat, tempore siue desantentur.

10 *[Septenaria numeris.]* Horæ igitur Canonice sunt septem, Matutinum scilicet, Prima, Tertia, Sexta, Nona, Vesperæ, Completorium, ita Sot. de insit. lib. 10. q. 5. art. 4. Soar. d. lib. 4. c. 6. num. 6. Nicol. Garc. d. c. 1. n. 2. 24. Vincent. Filliuc. tom. 2. tract. 2. c. 3. punt. 8. num. 107. Molfel. tract. 5. c. 1. num. 2. 1. Bonac. de horis Canon. dist. 1. q. 1. punt. 3. num. 3. Quicquid horas Canonicas esse octo à Laudibus Matutinum distinguentes teneant Nauar. de horis Canonicas. cap. 3. num. 27.

De Celebration Missarum, &c. Tit. XLI. 401

n. 27. post D. Antonin. Francolin. c. 12. n. 4. Fr. Emman. in summ. tom. 1. c. 140. n. 1. Carol. Macign. c. 7. num. 57. cum seqq.

13 Vtrum autem omittens vno die omnes septem horas, vnum tantum, aut plura committat peccata? Reipondet vnum tantummodo committere peccatum exterrum omissionis consummatum, quia omnes septem horas sunt una oratio, seu vnum officium cedens sub uno precepto, licet peccatum tanto sit gravius, quanto plures horas omittuntur, dummodo tamen omissione diuini Officij per le considerare absque repetitione, & multiplicatione actionum voluntatis, & absque oppositione ad varias virtutes, ex quibus quis tenetur horas recitare; ita docent Nauar. de orat. c. 7. n. 6. Iacob. de Graff. d. lib. 2. c. 51. n. 14. Henr. in summ. lib. 5. c. 5. §. 6. Fr. Emman. d. c. 14. n. 16. Valent. tom. 3. disput. 6. q. 2. puncto 10. circa 8. vers dixi autem, Prax. Episco. d. verbo hora Canon. §. 10. Flamin. de regn. lib. 1. q. 9. n. 8. Bellarmin. d. lib. 1. da bonis operibus, c. 18. Nald. verbo diuinum Officium. n. 10. Azor. d. lib. 10. c. 7. q. 4. Petr. de Ledesma d. p. 2. tract. 9. cap. 4. concl. 14. diff. 1. Vsq. in opus. de benef. cap. 4. §. 1. art. 2. dub. 5. n. 1. Mofle. d. tract. 5. c. 5. n. 9. Filiuc. d. tract. 13. cap. 2. q. 1. n. 24. 8. Nicol. Gare. d. c. 1. n. 132. Valer. Reginald. d. lib. 18. n. 145. & 156. Soar. d. lib. 4. c. 45. n. 18. Paul. Squil. de obligat. clericorum. p. 1. dub. 33. n. 68. Malder. d. tr. 10. c. 2. dub. 3. vers. atque. Carol. Macign. c. 25. n. 7. Bonac. diff. 1. q. 5. puncto 1. n. 8. Portel. in dub. Regul. verbo hora Canonica. n. 5. Diana resol. moral. p. 2. tract. de horis Canon. resol. quamvis Tabien. verbo hora, q. 18. & Less. d. lib. 2. c. 37. dub. 9. n. 53. & alij teneant tot peccata committi, quot sunt hora Canonicae.

14 *Ad opus rural.* Ergo agricultura Clericis, & Religiosis non prohibetur, vt per Marant. de ordine indic. p. 4. diff. 9. n. 6. pag. mihi 147. Quibus enim non suppetit ex Sacerdotio, possunt honesto artificio vi etiam querare, Vivian. tom. 1. commun. opinion. lib. 4. titul. 11. n. 43. vers. & Concl. p. 56. Nauar comment. 2. de Regulari. n. 37. sic Apostoli laborabant manibus suis ne quenquam granarent, Paul. 1. ad Thessal. 2. & 1. ad Corinth. 4. & Act. 2. cap. 18. cap. munquam, de conser. diff. 5. Et D. Lucas manibus operabatur in pingendo, & D. Antonius in colendo terram, & texendo silcelas. Quamobrem permisum est Clericis, maximè quibus Ecclesia non sufficit, vt vietum, & velutum querant, & exerceant opera rusticalia, veluti hiscellas iuncis texere, canistra viminiibus pletere, farre humum, areolas a quo limite dividere, in quibus cum olerum iactata fuerint semina, vel plantae per ordinem posite aqua ducantur irrigua, inserere fructuosa arbores, vel gemmis, vel furculis apum alucaria fabricare, & linea texere pro capendi piseibus, proprias vineas putare, vel fodere, domos suas reficere, & alia huiusmodi facere. cap. Presbyter. cap. Clericus vi etiam. 91. diff. 1. dummodo tamen non impediant muneris, quibus incumbere debent, Steph. Gratian. discep. forens. c. 57. n. 27. Non est igitur in Ordinum promotione excludendus, qui arte aliqua fabrili vlus fuit sine iuris infamia, nam D. Paulus A. post. fuit tutor tabernaculorum, B. Joseph, faber lignarius, Iacobus, & Iudas fuerunt agricola, & Alexander carbonarius electus est in Episcopum, vt refert Henr. in summ. lib. 14. c. 5. §. 3. post prine.

15 Ergo his temporibus, &c.] Ex his verbis colligi videtur orationes, & preces humano Ecclesiasticoque iure distinctas fuisse in septem horas Canonicas, & non plures, aut pauciores, atque hac ratione dispositae, vt contineant Hymnos, Psalmos Antiphonas, & cetera huiusmodi, ita Petr. Gregor. partit. iuris, lib. 1. in 20. c. 2. Durant. de ritibus Ecclesie, lib. 3. c. 2. num. 3. & Barbos. Collect. Tom. II.

Card. Bellarmin. tom. 3. controv. vlt. generali. lib. 1. de bonis oper. c. 19. ad finem, Azor. d. lib. 10. c. 1. q. 7. & cap. 1. q. 13. Vincent. Filluc. d. tract. 23. c. 3. q. 5. n. 90. & cap. 5. n. 146. Carol. Macign. cap. 9. à num. 1. Bonac. diff. 1. quæst. 1. puncto 2. num. 2. qui contraria bene respondet, quamvis Abb. in presenti, Angel. verbo hora, q. 6. & Tabien. eod. verbo, queft. 1. 5. ac alij Summilia teneant iure diuina determinatum esse numerum septem horarum.

In gloss. *Septenarius.* Septenarius numerus per se dicitur esse perfectissimus, & maxima habetur in consideratione diuinis, naturalibus, & humanis literis, de quo multa referunt Anton. Marie commun. opinion. lib. 1. tit. 3. n. 20. pag. 7. & seq. & Viuian. tom. 1. etiam commun. opinion. lib. 1. tit. 8. num. 1. versic. septem, pag. 179. late Petr. Berchar. in suo dictio. p. 3. verbo septem, Mexi. in tract. tasse panis, concl. 7. in princip. Mendog. in lib. 1. Regum. c. 2. n. 5. in expositione literæ. n. 14. nonissime Illustri. D. men. Roder. a Cunha post primam huic text. imprell. a me vlt. in comment. ad cap. Diaconi septem 1. 2. n. 2. diff. 9. 3. Nam Deus post creationem mundi septima die quietem, quæ appellatur Sabbathum, hoc est, dies quietis & benedictus diei septimi. In celo sunt septem ordines Spirituum beatorum ante Deum, sunt septem intelligentias, & duas sunt illis septem tubæ, Nomen Dei ab Hebreis scribitur septem literis. Septem sunt dona Spiritus sancti, per quæ numerus iste septenarius spiritui sancto consecratus dicitur, quæ septem dona apud Zachariam dicuntur, septem oculis ipsius Del. Septem Lampades ardabant ante Thronum Dei, & septem candelabra aurea, & in medio eorum similis filio hominis, & habebat in dextera sua stellas septem, vt legitur in Apocalypsi, vidit quoque agnum habentem septem corna, & septem oculos, & vidit librum obsignatum septem sigillis, & cum apertum fuisset septimum, factum est silentium in celo. Septem sunt Sacramenta Ecclesie, septem Psalmi precipientiales, septies latentes dicit. Sacerdos astantibus Misericordia. Septem mandata secunda tabulæ. Septem hora Canonica. Septem leguntur beatitudines. Septem virtutes, quibus septem virtus opponuntur. Septem petitiones orationis Dominice. Septem hydria in Cana Galileæ. Septem verba Christi in cruce. Septem dæmonia eiusdem de muliere peccatrice. Septem annis Christus fuit fugitus in Egypto. Septima hora reliqua febris filium Reguli. Septem horis Adam, & Eva fuerunt in Paradiso. In naturalibus, & humanis referuntur etiam septem Planeta, septem Pleiades, septem dies, septem etates, septemque miracula mundi, septem mutationes hominum, & septem artes liberales, totidemque mechanica, & totidem prohibita, septem colores, septem metalla, septem foramina in capite hominis, septem paria nemorum, septem montes in Urbe Roma, septem Reges Romani, septem bella civilia, septem sapientes tempore Hieremias Prophetæ, & septem sapientes Gracie. Item septem diebus ardebat Roma sub Nero. Per septem Reges occisa sunt decem millia Martyrum, septem fuerunt fratres Machabæi, qui passi sunt martyrum, septem fuerunt dormientes, septem constituti sunt electores Imperij, & septem testes requirunt leges in testamento in scriptis, & in testamento hominis cœci. Septem annorum puer potest ordinari ordine minori, &c.

LI. 3 SVMI

RIBOSA
us Can
21. 13.
CIVI
155

S V M M A R I V M.

- 1 Missa de feria dimittenda non est propter Missam specialem.
- 2 Missa celebranda sive de eo facto de quo sit Officium.
- 3 Sacerdos si obligetur a fundatore ad Missam quotidie celebrandam peculiariter, votuum scilicet de mortuis, potest ac debet celebrare de festo.
- 4 Sacerdos illis diebus, quibus potest Missam sancte eius currente celebrare reliqua votum de mortuis, non tenetur collectam pro mortuis, vel Missa votina, quam promisit, adiungere.
- 5 Sacerdoti an fas sit in diebus profectis sacram facere pro sui animi voto, eo pretermisso, quod tempore conuenit, ostenditur.

C A P. Quidam. II.

Ex Concil. Tribur.

Laicis permitti non debet ut ex consuetudine auidant Missam votivam, v.g. de Trinitate, vel de S. Michaeli, nisi suo tempore, vel aliquando, sed auidant Missam currentem in illo die. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabat. Joan. Andr. Butr. Host. Anch. Henric. Panorm. Viu. in rationib. 3. iuris Pontif. pag. 420. Alagoni in compend. iuris Canon. pag. 534. remissiu Ximen. in concord. p. 1. desumitur ex Concil. Tribur. quod celebratio fuit tempore Bonif. VI. anno Domini 895. ut refert Monet. de distributio. quotid. p. 1. q. 5. n. 2. sed in Conciliis editis habetur in Conc. Sagustadien. c. 10. refertur ab Anton. August. collect. 2. Decret. sub tit. de suffragiis, c. 2.

Vi ulterius hoc non fiat.] Dicit hic text. celebrandas esse Missas de eo festo, de quo sit Officium, reprehenditque Sacerdotes ad instantiam laicorum dimicentes Missas proprias propter peculiares eis denotiones, propterea illum refert Bonac. de Sacram. diff. 4. quæst. ultim. punto 7. §. 3. n. 4. vers. dixi, & Fr. Ludou. Miranda in man. Prelatorum. tom. 1. q. 41. art. 2. 1. & quod diebus festis non sint dicende Missa votiva, sed proprie, nisi causa vrgeat, veluti pro benedictione nuptiarum, sepultura alicuius, & similibus secundum Rubricas, dicit Iul. Lator. de indulg. p. 2. c. 3. n. 10. 5. & ideo si obligetur Sacerdos a fundatore ad Missam quotidie celebrandam peculiariter, votuum scilicet de mortuis, potest ac debet celebrare de festo, quando occurrit, Armil. verbo Missa, n. 28. Tabien. eodem verbo, n. 48. & Sylvestr. §. 4. Sain. ephor. n. 48. Ludou. Beja refut. causam conscientie, p. 1. casu 23. verbo primus ostendo. Azor. institut. moral. p. 1. lib. 10. c. 32. q. 5. Vgolin. de officio Episcopi, c. 14. n. 4. Er. Emman. in summ. tom. 1. c. 248. n. 9. Henric. lib. 9. de Missa, c. 2. 3. n. 6. Soar. tom. 4. diff. 8. 3. sect. 3. vers. in quo est magna, Valer. Reginald. in praxi fori panis. lib. 29. n. 208. Postlewin. de officio Curati, c. 2. num. 44. ad finem, Fraxinel. de obligat. Sacerdot. sect. 4. concil. 4. Fr. Ludouic. Miranda in manu. Prelat. tom. 1. q. 41. art. 21. concil. 12. Bonac. de Sacram. diff. 4. quæst. ultim. punto 7. §. 3. n. 4. Ratio est, quia omnes Missae sunt æqualis valoris ex opere operato, valor autem ex opere operantis in Missa votiva, vel pro defunctis interdum valet minus, quam in Missa de Festo, vel de Feria, cum illa sit brevior, & quia ob familiaritatem brevius & minus attinet ut plurimum dicitur à Sacerdote, & dato quod magis valeret, suppleret maiori denotione Sacerdotis, & intercessio Sancti, cuius suffragium

in Missa imploratur. D. Thom. in 4. diff. 45. q. 2. art. 5. quæst. 1. ad 2. S. Antonin. p. 1. tit. 10. cap. 2. 6. 3. Rutil. Benzon. in speculo Episcop. & curat. lib. 1. diff. 2. q. 2. concl. 4. Nam memoria Sancti, vel nomina Officii Missæ elevat, & adauger denotionem celebrantis, ex qua pender valor ex opere operantis, ut inquit Nau. conf. 37. n. 2. sub tit. de parent. & remiss. in nouis.

Vnde bene sequitur Sacerdotem illis diebus, quibus potest Missam eo die currentem celebrare, non tenet collectam, seu Orationem, pro mortuis, vel Missa votina, quam promiserat, adiungere, nullum enim defrandat, quamvis collectam pro mortuis, vel Orationem Missæ votum non recitet, cum possit eo die Missam currentem celebrare, & defactum Missa petere suppleret, & compensare orationibus illius Missæ, quam celebrari ita Nau. in man. c. 25. n. 100. Fraxin. d. concil. 4. §. 7. Ludou. Beja d. casu 23. vers. demum, quos refert, & sequitur Bonac. d. §. 2. m. 5. vbi n. 6. cum eodem Beja vers. secundum nempe, & Fraxi. §. 5. dictis locis, tenet eum, qui suscepit omnes celebrandi triginta Missas Sancti Gregorij pro defunctis, non tenet singulas de requie celebrare, iis præstet diebus, quibus officium loquenter celebratur.

Vtrum autem Sacerdoti fas sit in diebus profecti, & sacram facere pro sui animi voto, & sententia eo praetermisso, quod tempore conuenit? Affirmat in pattem tuerit Azor. d. lib. 10. c. 32. q. 7. resp. respondens hoc text. illos solū reprehendi, qui superstitione quadam religione voti singulis diebus peculiararia Sacra iuncte Trinitatis, & sancti Michaelis audiebant, & Sacra tempori congruentia negligebant. Vnde colligitur neminem ex præcepto obligari ad audiendum Missam diei, sed satisfacere afflentem cuilibet Missa etiam defunctorum cum attritione, ut per Sol. in 5. diff. 13. q. 2. art. 1. vers. quod autem Syl. in verbo Missa, il. 2. n. 4. Henric. d. lib. 9. c. 2. 3. 8. 5. & c. 2. 5. §. 4. Petr. Ledesma in sum. lib. de Sacram. Eucharist. c. 27. vers. septima concil. Campan. ad fint. sui diuersorum iur. Canon. in exhortat. n. 1. 1. vers. aliter est, contra Asten. Angel. & Alex. de Ales, quos refert, aduersens cæx hoc intendendum, de confer. diff. ubique ferè derogari.

S V M M A R I V M.

- 1 Missam semel in die sufficit Sacerdoti celebrare, nisi causa necessitatis suadeat, & n. 2.
- 2 Missas tres in die Nativitatis Domini licet & cuilibet Sacerdoti celebrare.
- 3 Missam unam ex tribus, quas cuilibet Sacerdos dicere potest in die Nativitatis Domini, satisfacit fideli auiendo.
- 5 Causæ sufficietes ad celebrandum secundam Missam que sint, ostenditur.

C A P. Consulisti. III.

Innoc. III.

Sacerdoti sufficit semel in die unam Missam solūmodo celebrare, nisi in casu necessitatis, & in Christi natali. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabat. Joan. Andr. Butr. Host. Anch. Panorm. Rebuff. Cened. collect. 175. Viu. in rationib. 3. iuris Pontif. pag. 421. Alagoni in compend. iuris Canon. pag. 534. remissiu Ximen. in concord. p. 1. & 2. refert ab Anton. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 23. 1.

Hanc eandem conclus. ex hoc text. delimum D. Thom. 3. p. 9. 8. 3. art. 2. Franc. à Victoria de Euchariis, §. 25.

De Celebratione Missarum, &c. Tit. X L I . 403

§.9. Sylvest. orbo *Missa* i. num. 7. Angel. eodem verbo, vnum. 16. S. Antonin. p. 3. tit. 1. c. 6. §. 5. Brun. de carem. Eccles. lib. 6. ap. 1. in princ. Lel. de Zanch. de privileg. Ecclesiast. privileg. 1. 28. ex n. 1. Nauar. in man. c. 2. 5. n. 8. 7. C. conf. 9. lib. hoc tit. in antiqu. Spin. in speculo testament. gloss. 3. prae. n. 5. Menoch. de arbitr. casu 407. Bernard. & Salze. in praef. canon. cap. 35. in nouiss. edit. Valq. p. 3. disp. 23. c. 5. plures apud Cened. ad Decret. collect. 1. 7. 5. n. 1. Per. de Ledesma in summ. p. 1. tract. de Sacram. Eu. charistic. 19. concl. 6. Azor. insit. moral. p. 1. lib. 10. c. 2. 4. g. 6. Brinac. fragment. crimin. p. 1. lit. C. n. 309. cum seqq. Aloy. Ricc. in praxi rerum fori Ecclesiast. decif. 3. 51. in 1. ed. alias resol. 301. in 2. edit. Egid. Coninck. de Sacrament. & censur. tom. 1. q. 8. 3. dub. 4. a. n. 21. 2. Fr. Ludou. Miranda in manu. Prelatorum, tom. 1. quest. 4. c. art. 8. coel. 1. Bonac. de Sacrament. disp. 4. quest. vlt. punto 7. §. n. 9. Marc. Anton. Genuensis in practic. Archiepiscop. Neapol. cap. 6. 4. Stephan. Fagundez in quinque Ecclesiast. praecept. prae. 1. lib. 3. c. 1. 6. apud quorum plures videri quam potest qua pena puniatur Sacerdos eodem die suas Missas celebrare.

*Excepto die Nativitatis Domini.] Notatur ad hoc, quod in die Nativitatis Domini licetum est plures Missas celebrare, quo die Telesphori Papae decreto ter Missa sacrificium fit, cap. nocte sancta, de consecrat. disp. 1. Azor. d. q. 8. vers. excipit. Fr. Ludou. Miranda d. art. 8. concl. 2. & alij in d. cap. nocte, & supra citati, quare trium Missarum significacionem eleganter explicat Guillelm. Durand. in rationali diuinorum, lib. 6. cap. 1. 3. n. 17. cum seqq. Vtrum autem fideles teneant illas tres Missas audire? in dubium renunciat a Doctoribus, qui communiter tenent satisfacere audiendo unam ex tribus, Nauar. in man. c. 2. 1. m. 2. in princip. Ferdinand. Paëz in repet. c. Missas, de consecrat. disp. 1. num. 52. cum seqq. Nald. in summ. verbo *Missa*, n. 10. Sylvest. verbo *Missa* 2. n. 1. vers. 7. Henric. lib. 9. de Missas, c. 2. 5. §. 2. Barthol. ab Angelo. dial. 5. §. 8. 2. 1. Bonac. de Sacram. disp. 4. quest. vle. p. 1. 1. n. 10.*

Nisi causa necessitatis suadeat.] Canas plures sufficiientes ad celebrandam secundam Missam enumerant, Nauar. in man. c. 2. 5. n. 8. 7. & 9. 3. Nicol. Aurific. de carem. Eccles. c. 1. 4. §. que sit ista causa fol. 2. 59. Sot. in 4. disp. 1. 3. q. 2. art. 2. vers. sed huius occasione, Rebuff. in repet. huius. text. versio. secundo possum dici plures Missas, Spin. d. gloss. 3. prim. num. 5. 4. vers. tamen casu, Valent. tom. 4. disp. 6. q. 1. 1. p. 1. 6. 3. ad 7. Hieronym. Llaman in 3. p. methodi. cap. 5. §. 1. 7. Soar. tom. 3. ad 3. p. D. Thomas. q. 8. 3. art. 2. disp. 8. o. 5. 7. Azor. d. q. 6. Nung. ad dict. 3. part. D. Thomas. quest. 8. 3. art. 2. Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 29. n. 17. Card. Tolet. in instrut. Sacerd. lib. 1. c. 3. Henric. in summa. lib. 9. c. 30. §. 7. Duas autem necessitatis canas principales referunt Doctores, prius quando Sacerdos postquam se communicauit, admonetur de necessitate infirmi communicantur, & non habet Hostiis consercatam, tunc enim de novo videtur posse Missam facere, nisi adsit aliis Sacerdos celebrantur, vt docent Nauar. d. c. 2. 5. n. 8. 7. Tolert. d. c. 3. ad finem. Iacob. de Graff. in decisiplinis aureis. p. 1. lib. 2. cap. 40. n. 1. Azor. d. q. 6. Bartholom. ab Angelo de Sacram. dial. 5. §. 21. 4. & 21. 9. Chamerot. de Missa sacrificio. dub. 1. 3. Bonac. d. p. 1. 7. n. 1. 0. Secundam quando unus Sacerdos preficitur duabus, vel tribus Ecclesiis parochialibus ob illarum paupertatem, vt per Barthol. ab Angelo d. dial. 5. §. 2. 2. & Bonac. d. p. 1. 7. num. 1. 0. vers. secund. vbi in vers. seq. adiunxit standum esse legitime locorum consuetudini. Et adiunxit Cened. d. collect. 1. 7. 5. num. 3. quod Sacerdos non poterit secundam Missam celebrare in supradictis, & in aliis casibus si vinum ablutionis sumperatur in prima Missa, & collect. 1. 49. n. 1. in fine, ex loan. de Lapi. in resolutioru. dubio-

rum circa celebrationem Missarum occurrentium, cap. 2. art. 4. dub. 1. ait quod etiam in casu, quo permittitur bis in die celebrare, semper intelligitur, dummodo celebrans sit icinus. Sed iam hodie ob multiplicitudinem Sacerdotum hi casus & alij, si qui sunt, abierunt in desuetudinem, vt referunt Llam. d. §. 17. in fine, Scort. de lauris. Missa. lib. 2. c. 16. num. 2. Valq. in 3. tom. 2. disp. 2. 3. 2. c. 5. n. 4. 8. Soar. tom. 3. in 2. p. disp. 8. seq. 3. Vgolin. de offic. Episc. c. 16. n. 4. Molfes. in sum. Theolog. Moral. tom. 1. tract. 3. c. 1. n. 4. 6. Sylu. in 3. part. q. 8. 5. art. 2. ad 5. Ioan. da Cruz in direct. conscient. p. 2. de sacrif. Missa. q. 2. dub. 3. concl. 3. in fine.

CAP. Consilium. IV.

IN Missis in honorem aliquius Sancti diebus feriarum celebrandis licet dicatus propria prestatio, non tam dicimus hymnum Angelicus, nec Symbolum. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabar. Joan. Andr. Butr. Host. Anch. Henric. Panorm. Viu. in ratione. lib. 3. iuris Pontif. pag. 4. 22. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 534. remissiu. Ximen. in concord. p. 2. refertur ab Ant. Aug. collect. 4. Decret. lib. 3. tit. 3. 3. cap. 2.

Quando in diebus profestis celebratur in honorem B. Virginis, vel spiritus sancti, vel S. Crucis, tunc nec Hymnus Angelicus, nec Symbolum dicitur, nec etiam Te Deum laudamus, in Laudibus Matutinis, ita ex hoc text. desumit Guillelm. Durand. in rationali diuinorum Offic. lib. 4. c. 1. 3. in fine.

S V M M A R I V M.

1. Sacerdos semper vinum profundere debet postquam totum accepit Eucharistie Sacramentum; nisi eodem die aliam Missam debuerit celebrare, & num. 2.
3. Eucharistiam suscepimus debet a media nocte esse icinus, nisi alia postules reverentia Sacramenti, vel necessitas.
4. Voto non bibendi vinum non contravenit Sacerdos, qui illud suscipit post sanguinis sumptionem.
5. Ieiunium naturale frangit qui medicinam ore sumit.

CAP. Ex parte. V.

Sacerdos postquam totum Sacramentum Enchirisia accepit, debet semper infundere vinum, & accipere, nisi quando eodem die deberet aliam Missam celebrare, quia tunc si infusum vinum acciperet, non posset amplius eodem die celebrare. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabar. Joan. Andr. Hostiens. Anch. Henric. Butr. Panorm. Viuian. in rationali lib. 3. iuris Ponif. pag. 4. 22. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 534. remissiu. Ximen. in concord. part. 1. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 3. cap. 4.

Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt Guillelm. Durand. in rationali diuin. lib. 4. cap. 1. num. 26. Sylvest. in summa. verbo *Missa*, il. 1. num. 7. vers. tertium quando, Sot. in 4. disp. 1. 3. q. 2. art. 2. vers. unde postquam in prima celebratione, Nauar. in man. cap. 24. n. 8. 8. in princip. Rebuff. in repet. c. consuisti. hoc tit. vers. & his casibus. Stephan. Gaeta in repet. c. limina 20. q. 1. §. 6. num. 1. 19. in princ. Cened. ad. tal. collect. 1. 49. num. 2. & collect. 1. 7. 5. num. 3. quibus. Fr. Ludovic.

L 1 4 Miran

BIBOSA
us Can
2. 15.
L VI
15.

404 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

Miranda in manu Prælatorum, tom. I. q. 40. art. 13.
 concl. 1. vbi meminit huius text. Azor. infis. moral. p. 1.
 lib. 10. c. 24. q. 6. vers. excipiunt, & c. 30. q. 1. vers. deinde,
 & in vers. querit, resolutum clericum oportere esse ieiunium,
 vt nihil scilicet cibi, potuisse, aut etiam me-
 dicamentum sumatur, & q. 4. assertur licet Presbytero
 vna cum vino, quod ad ablutionem sumi solet, scilicet
 pere particulas panis consecratas, quas in corporalis,
 vel etiam patena, vel Calice inuenient; quod etiam
 tenent citati à Cened. d. collect. 149. n. 4. vers. secundus.
 3 Nam suscepimus Eucharistiam per se loquendo debet
 à media nocte esse ieiunium, ieiunio non solum Ecclesiastico,
 verum etiam naturali. Jacob. de Graff. in aliis
 decis. p. 1. lib. 2. c. 30. n. 13. Pitigian. d. p. 7. q. 4. art. 2. & 3.
 Azor. d. c. 30. q. 2. Barthol. ab Angelo de Sacramentum dia-
 log. 4. §. 20. & dialog. 5. de Missa, §. 19. Fr. Ludouic.
 Miranda d. loco, Bonacina de Sacrament. disp. 4. q. p. 6.
 puncto 2. n. 5. rationem reddit D. Thom. 3. part. q. 80.
 art. 8. Licet tamen fractio ieiunio Eucharistiam sumere
 quare ita postular reverentia Sacramenti, vel
 fert necessitas, vt in undecim casibus relatis à Cened.
 d. collect. 149. ex n. 4. veluti Eucharistia pernentura
 esset ad manus infidelium, qui illam iniuriose tracta-
 bant, tunc Sacerdotem non ieiunum eam posse su-
 mere, docent Soar. tom. 3. disp. 9. sect. 6. ad fin. Azor.
 d. lib. 10. c. 33. q. 7. Valer. Reginald. in præf. fori pœnitent.
 lib. 29. n. 122. Egid. Coninck. de Sacram. & cen. uris,
 tom. 1. quaest. 80. art. 8. num. 21. Posseuin. de officio Curati,
 cap. 8. n. 12. Fr. Emman. in summa, tom. 1. cap. 65. num. 1.
 Vnde etiam Sacerdos, qui loco vini consecravit
 aquam, non aduentens ad hunc errorem, nisi post
 aqua sumptionem, debet de novo vinnum consecrare
 quamvis fregerit ieiunium per sumponiem aquæ,
 nam consecratio vini spectat ad integratatem sacrificij,
 quam constat esse de iure diuino, quod præpon-
 derat præcepto Ecclesiastico de sumenda Eucharistia
 cum ieiunio; ob id etiam, qui post consecrationem
 aduertit se non esse ieiunum, aut sumpto iam cibo
 consecravit, tenebat sacrificium perficere, quia ar-
 tius est vinculum, & maior obligatio perficieudi
 sacrificij iam inchoati, quam sumendi Eucharistiam
 cum ieiunio, vt per Fr. Emman. d. c. 66. num. 1. Azor.
 d. cap. 33. quaest. 3. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 122.
 Henric. in summa, lib. 8. cap. 50. Cened. d. collect. 149.
 num. 4. in princ. & vers. 11. Ob eandem pariter ratio-
 nem si Sacerdos peracta consecratione moriat, nec
 adsit alius præter Sacerdotem non ieiunum, tenetur
 Sacerdos non ieiunus perficere sacrificium, vt tenet
 Nauar. in man. c. 25. num. 36. Stephan. Gaeta d. §. 6.
 num. 218. in fine, Cened. d. collect. 149. vers. septimus,
 quicquid dicant Henric. d. lib. 8. a. 3. & Azor. d. lib. 10.
 c. 33. q. 2.

4 Vino profundere debet.] Cùm ergo obliget Ecclesia præceptum ad assumptionem vini in prima Missa
 ablutione post sanguinis sumptionem, non ex hoc
 contraenuntur voto non bibendi vinum, vt docet
 Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. cap. 11.
 num. 43.

5 In gloss. Ne si forè, ibi, sed post medicinam, &c. No-
 tatur ad hoc, quod ille frangit ieiunium naturale, qui
 medicinam ore sumit, ac proinde non potest eo die
 Eucharistiam sumere, vt per Coninck d. q. 80. art. 8.
 n. 27. & 48. Soar. d. disp. 68. sect. 4. & alios apud Bonac.
 d. puncto 2. n. 8.

S V M M A R I V M .

¶ Verba si qua sunt in Canone Missæ, que ab Euangeliis dicta non fuerunt, credere debemus, quod à

- Christo Apostoli, & ab Apostolis ipsis successores acceperunt.
- 2 Transsubstantiatio quid sit, remissio.
- 3 Forma Sacramenti sanguinis que, remissio.
- 4 Mysterium unde dicatur, remissio.
- 5 Testanum usque ad mortem mutari, ut renocari potest.
- 6 Aqua cum vino in sanguinem converitur.
- 7 Vino consecrato, & substanzato, si eadem vni species non solùm in maiori, sed etiam minori quantitate misceatur, munquam tale vinum sic permixtum convertitur in sanguinem Christi.
- 8 Oleo consecrato, seu aqua benedicta quare misceri possit liquor eiusdem speciei non consecratus immixtior quantitate, ita ut totum maneat consecratum, non ita in vino consecrato ostenditur, & n. 9.
- 10 Guta sanguinis Christi si commisceatur viimnia summa quantitate, an maneat semper illa guta sanguinis sub particula vini consecrati, & quid faciendum de illo vino, ostendatur.
- 11 Vino in sacrificio Missæ quando aqua misceatur, n. missione.
- 12 Martyrii facit iniuriam qui orat pro martyre.
- 13 Suffragii non indigent vinorum, qui in calix sunt.
- 14 Missa non prodest Beatis, nisi quatenus per ipsam coluntur, & honorantur.
- 15 Suffragia, & preces pro damnatis ad ignem aeternum fieri non possunt.
- 16 Traianus an orationibus D. Gregorij salutis fæta fuerit, ostendatur.

C A P . CÙM Marthæ. VI,

V Erba si qua sunt in Canone Missæ, que ab Evangeliis dicta non fuerunt, scilicet, mysterium Fidei, elevaris oculis in cœlum, eterni Testamenti, Apostoli acceperunt à Christo, & successores ab Apostolis. In Sacramento Eucharistia subtiliter tria diliguntur, primò forma visibilis, id est, panis, & est Sacramentum gemina rei, sed non est res. Secundum veritas corporis, & est Sacramentum & res, Sacramentum vniuersi, & res alterius; tertius virtus spiritualis, id est, unitatis, & charitatis, & est res gemini Sacramentum, sed non Sacramentum. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Colle. & Zabarell. Ioan. And. Holt. Henric. Anch. Butr. Panorm. Viu. in ration. lib. 2. iuris Pontif. pag. 423. Alagona in compend. iuris Can. pag. 535. remissio Catal. in amor. & Ximen. in concord. 1. & referunt ab Ans. August. collect. 3. Decret. lib. 2. tit. 33. c. 5.

Transsubstantiatio.] De transsubstantiatione vide 1 Concil. Trid. sess. 1. de Sanctiss. Eucharist. c. 4. & can. 2. vbi dicit totam substantiam panis, & vini converti in Corpus, & Sanguinem Christi, Iodoc. Coch. tom. 1. thesauri Catholici, lib. 6. art. 1. Soar. tom. 3. disp. 50. Vaig. in 3. p. D. Thom. tom. 3. q. 7. disp. 80. & 81. Nogn. 2. q. 7. 5. art. 1. diff. 1. & art. 4. diff. 1. Vitald. in candelabro aureo, vbi de Eucharistia, c. 7. Chamer. de Sacram. vbi de Eucharistia, cap. 6. Egid. de Coninck. de Sacram. & censuris, tom. 1. q. 7. a. n. 49. & a. n. 171. Bonac. de Sacram. disp. 4. q. 3. p. m. 6. §. 2.

Hic est enim sanguis, &c.] De forma Sacramenti sanguinis, vide Magist. sentent. in 3. disp. 8. Anglia. fibribus Theolog. vbi de Eucharist. quaest. 1. art. 8. conclus. 1. Vinald. d. loco, cap. 5. num. 1. Chamer. d. loco, cap. 7. Sacr. tom. 3. disp. 69. sect. 2. D. Thom. p. 3. quaest. 78. art. 3. vbi Nogn. conclus. ... & Coninck num. 33. Valent. tom. 4. disp. 6. q. 6. puncto 1. circa fin. vers. nunc reiectis, Henric. in summa. lib. 8. cap. 16. §. & c. 27. §. 2. Valer. Reginald.

De Celebratione Missarum, &c. Tit. XL I. 405

in praxi rerum fori pariserit lib. 29. num. 91. Barthol. ab Angelo de Sacram. dialog. 4. §. 370. Bonac. d. quest. 3. punto 3.

⁴ Mysterium.] Vnde dicatur docet Sayr. de Sacram. in genere, lib. 1. c. 1. pag. 6.

⁵ Quia testatoris obitu, &c.] Notatur ad hoc, quod testamentum vque ad mortem mutari, minui, corrigi, ac renocari potest, quia ultima voluntas deambulatoria est vque ad mortem, ut per Pinel. in rubr. C. de rescind. vendit. p. 1. c. 3. n. 24. Gutier. de iurament. confirmat. part. 2. cap. 1. à princip. Menoch. conf. 329. num. 6.

S. Quæsiuisti.

In Sacramento Altaris aqua cum vino transubstantiat in sanguinem. Colligunt Doctores in principio text. citati.

⁶ Virum aqua cum vino in sanguinem convertatur, &c.] De quo vide S. Thom. p. 3. q. 74. art. 8. vbi Pesant. Nung. & Aegid. de Coninc. num. 144. Vasquez p. 3. disp. 178. c. 2. Scot. in 4. dist. 7. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 1. o. c. 2. q. 1. Valer. tom. 4. disp. 6. q. 5. punct. 3. Chamerot. de Sacram. vbi de Eucharistia, c. 6. dub. 55. Bonac. in simili tract. disp. 4. q. 2. puncto 4. Valer. Reginald. in praxi fori parisi. lib. 29. n. 36. Soat. tom. 3. disp. 45. seq...

⁷ Quia si post Calicis consecrationem, &c.] Notatur ad hoc, quod si vino consecrato, & transubstantiato eadem vini species non solum in maiori, vel aequali, sed etiam in minori quantitate misceatur, nunquam tale vinum sic permixtum convertitur in sanguinem Christi, vt per Victor. in summa, de Sacram. vbi de Sacram. Eucharistia, n. 3. vers. queritur virum vino, Durand. in 4. dist. 1. 2. q. 3. & ibi Palud. q. 6. & Richard. art. 4. q. 1. Soat. in 3. part. D. Thom. q. 77. art. 8. disp. 58. seq. 4. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. c. 6. n. 10. in quo casu ceflabit reg. cap. quod in dubiis, in fine, de consecrat. Ecclesiæ, iuxta quam in liquoribus magis dignum atrahit al se minus dignum, saltem quando in minori quantitate commiscetur.

⁸ Vniuersus tamen Doctorum labor versatur in redenda vera differentia ratione, quare scilicet si oleo consecrato, seu aqua benedictæ misceatur liquor eiusdem speciei non consecratus in minori quantitate totum maneat consecratus, vt in d. cap. quod in dubiis, non sic vino consecrato eadem vini species in minori quantitate misceatur respectu talis vini sic permixta, vt probat text. in presenti. Quare nulla assignata differentia ratione per gloss. Innocent. Hostiens. in d. cap. quod in dubiis, infligit Butr. post antiquiores, Petrum scilicet, & Abbatem, eam reddens, quia oleum consecratum, sicut & aqua benedicta remanent post consecrationem in sua olei, & aquæ substantia, quam antea habebant, & ideo nil mirum si commixtio eiusdem liquoris, vel etiam alterius in parua quantitate trahatur ad naturam liquoris consecrati, quæ ratio videtur cessare in vino transubstantiato, quod iam vinum non est, sicut erat antea, sed potius verè sanguis Christi, ultra quam rationem Abb. Panorm. aliam reddit, quia post consecrationem non remanet plus sanguinis, quia non est sanguis sine corpore, vt notatur in hoc text. Vnde quemadmodum in Hoffia est verum corpus Christi cum sanguine, ita in Calice est verum corpus Christi cum sanguine per concomitantiam, itavit non possit dari sanguinis sine corpore, ex quo datur intelligi quod cum sanguis sit in venis, non potest attrahere ad se naturam, & substantiam cuiuscumque liquoris superadditi, prout endem Abb. interpretabatur Sylvest. in sum. verbo aqua.

Sed prædictæ differentiae rationes non satisfaciunt, nam prior non solùm difficultatem, adhuc enim eadem extante ratione queri potest quare facta transubstantiatione sanguinis Christi post illam remanent non attrahit ad se liquorum alium superadditum in minori quantitate permixtum, sicut oleum consecratum attrahit non consecratum. Secunda vero ex eo confunditur, quia si aliquod vinum, scilicet commixtum Calici consecrato non transfret in sanguinem Christi ex ea ratione: quia sanguis est insimilis cum corpore, & ita in venis, sequeretur quod si in triufo post Passiōnem Christi, ante Resurrectionem Calici consecrato commisceretur vinum, totum idem vinum commixtum converteretur in sanguinem, si quidem tunc temporis non erat sanguis insimilis cum corpore, sed in distantia locali, hoc tamen dicendum non est, vt colligatur ex hoc text. igitur videtur insufficientis, & minus adæquata prædicta Panorm. ratio. Vnde in hac materia tunc videatur ne discedamus à Theologorum sententia, ex quorum mente vera est prior Petri, Abb. & Butrij, & colligatur ex D. Thoma, quem omnes in hoc fere Theologi sequuntur dicit. p. 3. q. 77. art. 8. in resp. ad 3. m. fine.

Quid autem dicendum sit vbi vino consecrato fit commixtio vini in summa quantitate, veluti si gutta sanguinis Christi superadditum sit vini profani dolium, quæstio est difficilis, ac scilicet maneat semper, facta prædicta commixtione, illa gutta sanguinis sub particula vini consecrati partem negatam clarissimis verbis tuerit D. Thom. d. q. 77. art. 8. conclus. 3. & iterum in 4. dist. 1. 2. art. 2. quæst. 1. & quodlib. 1. o. art. 3. cuius fundamentum illud est quod licet per commixtionem eiusdem liquoris, scilicet vini, non corrumptatur species vini consecrata, nec deſit adeſe vinum per modum substantie, attamen deſit esse idem in individuo propter divisionem liquoris commixti in tam magna quantitate, & ideo deſit ibi esse sanguis Christi, qui eatenus ibi est, quatenus species consecrata non corrumptitur, immo exiit, & conferuator, quam opinionem conatur defendere Soat. in 4. dist. 1. o. quæst. 2. art. 8. Contra tandem tamen videantur sentire fere omnes Theologi, nempe Durand. Richard. & Palud. dictis locis, Soat. in 4. dist. 1. 2. quæst. 4. Bonant. art. 2. quæst. 2. Alexand. de Ales. Ledesma, Victor. & alijs relati per Soat. dist. quæst. 77. art. 8. disp. 5. & seq. 4. vbi testatur hanc esse communem Scotistarum, & Thomistarum sententiam, quam etiam tuerit Ioseph. Angles in floribus Theolog. vbi de essentialibus Eucharistia art. 1. tit. 98. conclus. 1. pro qua sententia afferunt multas, & efficacissimas rationes, ultra auctoritatem huius text. qui indistincte loquitur, sive liquor in magna quantitate, sive in parva misceatur Calici consecrato. Difficultas est quid faciendum sit de dolio vini in quod gutta speciem vini consecratur immissa est, respondet Soat. d. art. 9. Henr. lib. 8. c. 28. §. 4. Emman. Sà verbo Eucharistia, num. 31. Viwald. in candelabro aureo, vbi de Eucharistia, c. 7. num. 29. & alijs, illud vinum adhiberi, & bibi posse à laicis, nec opus esse, vt serueretur pro Missis celebrandis, quia illa gutta haberi potest pro amissa, cum ignoretur, quemam illæ sit. Verum magis piè Soat. d. disp. 57. seq. 41. ad finem, Nung. ad 3. part. D. Thom. quæst. 7. art. 8. ad finem, & ibi Aegid. de Coninc. num. 37. ac Bonac. de Sacram. disp. 4. quæst. 3. puncto 6. §. 3. & alijs per eos citati, sentiunt huiusmodi yinum feruandum esse ad pios vius, alioquin fieri contra reuerentiam speciebus consecratis debitam.

Ideo vino aqua vmitur, &c.] Plures rationes ad ostendendum quare vino aqua misceatur, adducunt Soat.

tom. 4.

BIBOSA
us Can

23.85.
LVI
15

406 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

tom.4. disp. 4. sect. 2. concil. 1. Card. Bellarmin. lib. 4. de Eucharist. cap. 10. Miranda in manu. Prelat. tom. 1. q. 40. art. 6. conclus. 2. & alij apud Bonac. d. disp. 4. q. 2. p. 1. 4. late Guillelm. Durand. in ratione. diuinorum. lib. 4. c. 3. q. n. 19. nouissime Reuerend. D. Ioan. Serranus. Episcop. Acerern. in expositione Missae Sacrosancte, ac ceremoniarum, quae in eius celebratione sunt, p. 1. n. 112. vbi in hac verba. In hac oblatione per quam Sacerdos obruit panem recitando orationem illam, que incipit: Suscipe sancte Pater, ut offerat vinum misericordium aqua, non quidem (ut omnes Catholicos docent Doctores) de necessitate Sacramenti, sed de necessitate praecepti, & Catholicae Ecclesie ordinacione, ac lege, non instituta, vbi Rupert. dicit lib. 2. de diuinis officiis. c. 2. sed scriptis mandata a. S. Alexand. I. nam ut sufficienter probat Severinus Birinus tom. 1. Concil. in not. ad epist. 1. Alexand. I. ex Liturgia S. Iacobii, & auctoritate Clementis Romani, Irenei, Cypriani, & aliorum caremonia haec a Christo Domino fuit usurpat, ab Apostolis obseruari praecepta, & ab Alexand. I. scripto, & praecepto corroborata. Et iure quidem ratione significationis, quia, ut ipsi semet Alexander docet epist. 1. ad omnes orthodoxos, & habetur in exp. Sacramentum, de consecrat. dist. 2. & post ipsum S. Thom. p. 3. q. 74. art. 6. in corpore, vinum aqua mixtum significat sanguinem & aquam, quae exire de latere Christi Domini in Cruce, quemadmodum ocularis testis Ioannes cap. 19. scriptus. Significat insuper secundum Iulium Papam I. epif. ad Episcopos per Egyptum, & habet cap. cum omne crimen, de consecrat. dist. 2. & ipsum S. Thom. vbi supra, adiunctionem populi cum Christo Domino. Nam aquae populos significant, ut dicit S. Ioan. Apocalyp. c. 17. Et ob id antequam in Calicem infundatur, aquam benedicit Sacerdos ad significandum adiunctionem, hanc manasse ex virtute Crucis, & ex meritis passionis Domini nostri IESU CHRISTI, ut satis clare dicatur in oratione, quam recitat Sacerdos dum dictam commixionem facit, & incipit: Deus, qui humana substan-

§. Tertio loco.

Oratio quae dicitur in secreto in festo S. Leonis immutata est, quia vbi dicebatur: Annde nobis Domine, vt anime famuli tui Leonis haec nobis propositio oblatio, hodie dicitur, vt intercessione B. Leonis haec nobis proposita oblatio, & haec mutatione contingit, quia Sancti nostris orationibus non indigent, sed nos Iouis. Colligunt Doctores in principio texti citati.

- ¹² In iuriam facit martyri, qui orat pro martyre.] Vide Henr. in sum. lib. 2. c. 16. §. 5. lit. L. Aegid de Coninch. de Sacramentis & censor. tom. 1. q. 6. n. 13. Qui enim in celis sunt, suffragii non indigent viuorum cum sint in loco beatitudinis omnium perfectione bonorum aggregato, August. de cur. pro mort. agent. n. 1. & tr. 8. 4. in Ioan. & serm. 34. de verb. Apof. Iul. Lauor. de Indulgentia. p. 2. c. 30. n. 29. Vnde Beatus non prodest Missa, nisi quatenus per ipsam coluntur, & honorantur, Valer. Reginald. in praxi fori paenit. lib. 29. n. 153. Barthol. ab Angelo dial. 5. de Missa. §. 475. Chamer. de Sacrificio Messe, dub. 12. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prelat. tom. 2. q. 41. art. 5. conclus. Bonac. de Sacram. disp. 4. quest. vlt. puncto 4. n. 7.
- ¹³ Quod defunctorum alij sunt valde boni, &c.] Vide Iul. Lauor. ver. lucib. tit. 2. c. 1. 5. n. 112.
- In gloss. Inuestiget, vlt. ibi. Ita damnatus salubritur, Arbitror errorum esse in fide dicere aliquem damnatum ad ignem aeternum liberatum esse, ut multis probat Emmanuel Valle de intantat. & ensalmis. sect. 2.

c. 2. n. 69. in fine, pro illo enim munquam orat Ecclesia, cap. quibus, c. gratia, c. non estimamus, cum similibus 13. q. 2. S. Augustin. serm. 1. 18. Gregor. lib. 14. moral. c. 13. nec pro illo suffragia offerri. & precies fundi possunt, cap. tempus silla causa & questione. Nauat. de horis canon. c. 20. v. 3. Sot. in 4. disp. 4. 5. q. 2. art. 2. Card. Bellarm. lib. 2. de Purgator. c. 10. Philarch. tom. 1. lib. 2. c. 7. vers. secunda conclusio.

De illo tamen quod ex Damasc. in orat. de moribus 16 narratur, Dignum scilicet Gregor. pro Traiani Technici Imperatoris anima orasse, & vocem ad se diuinitus delatam audiisse sic dicentes: Vocem tuam audim, & veniam Traiani dono, an verum fuerit, maxima est inter Doctores controvenerit: quidam enim apocrypham historiam dicunt, assertentes hoc falsò imponit Damasceno: alij vero illam veram fuisse tuentur, prantes ex Dei dispensatione animam Traiani post mortem detinente aliquibi fuisse ad tempus ut potest hystrix, & Orationibus B. Gregorij à Deo preuisi, suscitatus penitentiam veram ageret, & salinare, de quo ramen vide Melch. Can. lib. 1. de locis Theolog. cap. 2. Fr. Alphon. Giacon. in special. tract. de salutatione Traiani precibus D. Gregorij, Sot. in 4. disp. 4. 5. q. 2. art. 2. Aegid. Roman. quodl. 1. q. 3. Polom. in chronico in vita Traiani in fine. Nauat. de orat. notab. 22. n. 43. & 45. & miscel. 5. 8. Callan. in catalogo gloria mundi, p. 5. confid. 3. vers. ex hac. Ioan. Diacon. in vita D. Gregor. lib. 2. cap. 42. Castro aduersus heres, verbo infermis, heresi 2. ob bo suffragia. Fr. Ioan. Bapt. Conrad. responsori casum conscientiae p. 1. casu 26. 4. Philarch. rom. 1. lib. 2. cap. 8. vers. secunda pars, Tenzon. de inbil. lib. 2. c. 44. Fr. Hieronym. Roman. de Republ. Christiana, lib. 1. c. 7. fol. 91. Fr. Ant. de Yepes in chronica Ordinis S. Benedicti. c. 1. c. 2. fol. 43. 1. Henr. in sum. lib. 9. c. 16. 8. 3. Ioan. Felid. in theatro, verbo aeternitas. n. - El cob. de ratiocinio, c. 2. 5. n. 4. 7. Lorin. Ador. 2. n. 3. 4. & ad 1. 10. n. 4. vers. 16. & ad Psal. 10. 2. vers. 10. Soar. tom. 2. in 3. p. disp. 43. fol. 3. §. milionum, & tom. 4. disp. 48. fol. 4. n. 13. & tom. 2. Relig. lib. 1. de orat. in commun. c. 1. 4. a princip. & tom. 3. in 3. part. disp. 78. fol. 3. vers. primo igitur, Azot. infra. mord. p. 1. lib. 3. cap. 11. q. 2. vers. sed questionis est. Card. Bellarmin. lib. 2. de Purgat. cap. 8. Card. Cas. Baron. ad Martyrologium Romanum, die 23. Ianuar. pag. 46. & tom. 8. annalium Ecclesie, anno Christi 603. pag. mala 236 cum seqq. Bernard. de Britto in monachia Lusitana. p. 1. lib. 5. c. 12. pag. 60. Martin. Carrillo en la explication de la Bulla de los defunctos, p. 2. c. 13. m. 2. c. 14. seqq. Emmanuel Valle d.c. 2. a. n. 7. o. Iul. Lauor. de indulg. p. 3. o. n. 1. Bonac. de horis Canon. disp. 1. q. 2. puncto 2. num. 8.

S V M M A R I V M.

- ¹ Hostiam non consecratam qui ministrat propter peccatum idololatria gravius peccat, quam ille, qui conficit in peccato mortali, & n. 2.
- ² Eucharistia ad Sacramentum accedens debet esse in gratia per Confessionem Sacramentalis, quando verò ea non premisa licitum sit accedere, ostenditur, n. 4.
- ³ Sacerdos, qui inchoata Missa meminit aliquis peccati mortali, non tenetur illam iam inchoatam relinquere ut confiteatur, nec tenetur ad se vicare Confessarium ad Altare si periculum sit scandali.
- ⁶ Peccata minor imponenda est illi, qui clam, quam quā palam deliquerit.
- ⁷ Eucharistia ad Sacramentum accedens cum conscientia peccati mortali, peccat mortaliter.

De Celebratione Missarum, &c. Tit. XLI. 407

8. *Sacrificium oblatum à Sacerdote in peccato mortali existente prodest, & habet suum effectum quantum nomine Christi per Ecclesiam offertur.*

CAP. De homine. VII.

¹ Acedos qui propter peccatum mortale in Missa Singit se consecrare, & non consecrat, granus peccat quām qui confeget in peccato mortali. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Butr. Holt. Henric. Anch. Panorm. Cened. collect. 9. 8. Viu. in ratione lib. 3. iuris Pontif. pag. 425. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 535. remissius Ximen. in concord. p. 1. referunt ab Ant. Aug. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 33. c. 6.

² Hanc eandem concl. ex hoc text. defundunt Henr. in summ. lib. 8. c. 56. §. 6. plures apud Cened. ad Decret. collect. 9. 8. n. 2.

³ In mortali criminē, &c.] Nam accedens ad Sacramentum Eucharistiae debet esse in gratia per confessionem Sacramentalem, nisi eam prætermittat ob necessitate communicandi, nec habeat copiam Confessarij; ita docent S. Thom. in 4. dist. 16. & 17. q. 3. art. 1. & q. 4. S. Antonin. p. 3. tit. 1. 3. c. 6. n. 7. Nanar. in manu. 2. 2. n. 10. Henr. d. lib. 8. c. 4. 5. §. 2. Valer. tom. 6. dist. 6. q. 8. punct. 3. Soar. tom. 3. dist. 6. 6. sect. 3. ad finem. Fr. Etman. in summ. tom. 1. c. 6. 5. n. 1. Petr. de Ledesma. in summ. p. 1. vbi de Eucharistia. c. 10. & 11. Valer. in 3. part. tom. 3. dist. 18. Azor. in finit. moral. p. 1. lib. 1. c. 2. 1. 9. 2. & 3. Barth. ab Angelo de Sacram. dialog. 4. §. 18. & 186.

⁴ Propter necessitatem, &c.] Ergo si adsit necessitas celebrandi, vel communicandi, nec adsit copia Confessarij, vel si adsit, non potest tamen Confessio præmitti absque scandalo, licitum est celebrare, vel communicare, non præmissa Confessio peccati mortalis iam commissi, præmisso latente contritionis actu ne indigne suscipiatur Eucharistia cum peccato mortali. Soar. d. dist. 6. 6. sect. 5. Barth. ab Angelo d. dialog. 4. §. 19. 5. Chamerot. de Sacram. vbi de Euchar. c. 9. dub. 9. & c. 10. dub. 1. 3. Valen. d. q. 8. punct. 3. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 29. c. 6. n. 99. & n. 109. Durant. de ritibus Ecclesiæ, lib. 2. c. 8. a. n. 2. Cened. ad Decret. collect. 9. 8. n. 1. & pract. ac Canon. quæst. lib. 1. q. 3. n. 18. Unde infertur Sacerdotem, qui inchoata Missa meminit alienius peccati mortalis, non teneri inchoaram Missam relinquere ut confiteatur, nec teneri ad se vocare Confessarium ad Alare si periculum sit scandali, Soar. dist. 6. 6. sect. 4. Henr. d. lib. 3. c. 4. 6. §. 2. Possemin. de officiis Curati, c. 2. n. 15. Valer. Reginald. loco citato. n. 106. Egid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 1. q. 8. 0. dub. 2. n. 16.

Præcipit tamen Concil. Trid. sect. 3. de reform. c. 7. quod si necessitate urgente Sacerdos absque prævia confessione celebretur, quamprimum confiteatur, sicut referunt Pefant. in addit. ad 2. part. q. 10. dist. 5. de præcepto confess. Nugg. in 3. p. tom. 1. q. 8. 0. art. 4. dist. 4. Coninck de Sacram. q. 8. 0. art. 4. dub. 2. n. 24. Valer. Reginald. in praxi fori penit. tom. 2. lib. 2. 9. c. 6. sect. 3. n. 110. Filliac. tom. 1. tract. 4. c. 8. q. 5. n. 2. 21. resolutio Concil. dicto loco, contineat præceptum. Contra Petr. de Ledesma in summ. p. 1. tract. de Eucharist. c. 11. ante concl. 9. Villalob. etiam summ. tom. 1. tract. 7. dub. 37. n. 7. existimantes in dicto Concil. non adesse præceptum, sed concilium, & sic sacerdotes ita celebrant non peccare mortaliter, dubium verò est maximum, qualiter verba illa Concil. quamprimum, sint intelligenda, nam Sanch. in select. dist. 3. n. 1. 4. putat illico finita Missa Sacerdotem adstrictum esse confiteri. Zanard. verò in

direct. Confess. p. 1. tract. de Eucharist. c. 7. existimat quod sub præcepto talis Sacerdos tenetur confiteri non immediate, nec ea die, sed non differendo per longum tempus confessionem. At ego cùm Petr. Binsfeld. in enchyrid. Theolog. Pastor. c. 5. Molfel. in summ. tom. 1. tract. 3. c. 10. n. 28. Fagund. in præcepta Eccles. tract. 3. lib. 3. c. 8. n. 9. probabilius teneo facis esse pro adimplendo supradicto præcepto Concilij, si Sacerdos, qui sic celebravit, confiteatur suo tempore, nempe ante aliam celebrationem.

Quæ veris sunt periculis graviora.] Notatur ad hoc, quod mitior est illi imponenda pena, qui clam, quām qui palam deliquit, ut per Tiraq. de penit. temporis. causa 57. a. n. 1.

Pecet graniter, &c.] Notatur ad hoc, quod mortaliter peccat accedens ad Sacrosanctum Eucharistiae Sacramentum cum conscientia peccati mortalis, ut de fide definiti Concil. Trid. sect. 13. c. 7. Valer. Reginald. d. lib. 29. n. 98. Egid. de Coninck d. q. 8. 0. n. 5. cum seqq. plures per Cened. d. collect. 9. 8. n. 1. Sacrificium verò oblatum à Sacerdote in peccato mortali existente prodest, & habet suum fructum, quotenus nomine Christi, & Ecclesie offertur, Nauar. in manuali, cap. 25. min. 79. Bartholom. ab Angelo dialog. 5. §. 7. 35. Fraxin. de obligat. Sacerdot. sect. 3. prior. 4. §. 3. tom. 3. Fr. Ludovic. Miranda in manuali Prelat. tom. 1. quest. 4. art. 2. 2. post Thom. Sot. Tolet. Angel. ac alios, Bonacina de Sacram. dist. 4. quest. vii. punct. 6. min. 3.

In gloss. Peccat graniter, vlt. ibi, & illud postea quām circa posset confiteair. Vide Nanar. in princ. de penit. dist. 5. n. 1. & in cap. fratres, n. 99. & 100. ead. dist. & i. tract. de Orat. c. 6. n. 4. 1.

SVMMARIVM.

¹ Opinio improbat, que habet quod in Sacramento Altaris aqua convertatur in phlegma, & probatur Christum fuisse verum Deum, & verum hominem, & quod de ipsius latere exiit vera aqua.

² Homo ante infusionem anima non dicitur.

³ Lancea illam accepit Christus Dominus in latero dextero.

CAP. In quadam. VIII.

Déclaratur Christum fuisse verum. Denm contra Arrianos, & verum hominem non ex corpore phantastico contra Manichæos. Determinatur etiam quod à latere Christi fluxit vera aqua, & non phlegma, vel mixtum, & sicut in sanguine reluet Sacramentum redempcionis, sic in aqua Sacramentum regenerationis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Butr. Holt. Henric. Anch. Panorm. Viu. in ratione lib. 3. iuris Pontif. pag. 426. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 536. remissius Ximen. in concord. p. 1. referunt ab Ant. Aug. collect. 3. Decretal. lib. 3. tit. 33. cap. 7.

A quam in plegma converti, &c.] Vide Soar. tom. 3. dist. 4. 3. sect. 4. Bonacina de Sacram. dist. 4. q. 2. punct. 4. n. 7. vers. respondet hoc esse.

Ei verus sanguis, ita procildubio vera aqua, &c.] Notatur ad hoc, quod de Christi latere verus sanguis & vera aqua manauit, ut per Bonacin. de sacro. Christi Incarnatione. dist. 3. q. 1. punct. 10. n. 3. vbi n. 5. probat sanguinem & aquam non permixte, sed distincte.

BRIBOSA
us Can

29. 35.
LVI
15.

& separare exiisse, itavt sanguis ex lateris parte, & aqua ex alia effluenter, vel itavt prius totu sanguis exierit, & postea tota aqua. Quid autem significant sanguis & aqua qua de Christi latere fluxerant, non benè constat inter Sanctos Patres, nam Chrysostom, homil. 8.4. in Ioan. Aug. & alijs putant significare Baptismum & Eucharistiam. Hieronymus autem epist. 8.3. ad Decanum, Tertullian. & alijs existimant indicare duo Baptismata, sanguinis scilicet, & aquæ, Ambrosius verò, Beda, & alijs arbitrantur ostendere Baptismum aquæ, & pretium redemptiois nostra. Vide Soar. in 3. p. tom. 1. disp. 5. sect. 1. col. 3. & 4. Valq. in 3. p. tom. 1. disp. 7. c. 2. m. 15.

3. *Nam adesse hominis, &c.*] Notatur ad hoc, quod non dicitur homo ante infusionem animæ, cum ex corpore, & anima componatur, & formetur, vt per Anton. Gom. tom. 5. var. c. 3. n. 32. Vnde recente anima non est os, aut caro. D. Thom. p. 3. q. 5. art. 3. vers. sed hæc, in fine.

4. *Nam de latere Christi.*] Dextero scilicet, in eo enim Christianum Dominum lanceæ ictum accepisse referunt Fr. Hieron. Durand. in libro, quem inscripti, peregrinatio filij, lib. 1. c. 3. §. 14. pag. 610. Rodolph. de vita Christi, p. 2. c. 6. 4. Rupert. lib. 2. in Ezechiel, c. 33. Jacob. Gretler. de sancta Cruce, tom. 1. lib. 5. Ratio est secundum eos, quia vñ receptione est vt imagines Christi crucifixi in dextero latere vulnerata pingantur, vñ antem innixus videtur traditioni & confusui Ecclesiæ. Verum Soar. quem refert & sequitur Bonacius de Sacro Christi Incarnat. disp. 3. q. 1. p. m. 16. n. 2. probabilius putat Christum vulneratum fuisse in sinistro latere, in quod vergit cor humanum, quia verosimile est Christum in eo latere vulnerari vñisse vt manifestius constaret de sua morte, nullas enim transuerberato corde viuere potest, tum quia in ea parte vulneratus fuit Christus, ex qua Eua formata fuit, Ecclesia enim forma: a fuit de Christi latere sicut Eua de latere Adæ, sed Eua formata fuit ex costa sinistri lateris in quod vergit cor humanum ad significandum amorem qui inter virum & vxorem reperi solet ex S. Thom. 1. 2. q. 92. art. 2. Ergo etiam Christus in eadem parte vulneratus fuit, alioquin figuratum non responderet figura: tum quia manifestare voluit amorem erga Ecclesiam suam sponsam, iuxta illud Cant. 4. *Vulnerasti cor meum,* tum vt constaret patere viam per quam ad eum Christi ingredi, & in eo quiescere possimus.

S V M M A R I V M.

1. *Prelatis, & clericis præcipitur in virtute obedientia ut nocturnum officium & diurnum studiæ celebrent, & denotent.*
2. *Clericus-maioribus Ordinibus initiatus quæcumque degradatus tenetur ad recitandas horas Canonicas, Iecu in clericis in minoribus.*
3. *Beneficiati lièc non sint sacris iniciati Ordinibus, tenentur post captam pacificam beneficij possessionem recitare Officium diuinum.*
4. *Beneficij Ecclesiastici nomine, ratione cuius tenetur quis diuinum Officium recitare, venit quodcumque quantumvis tenui, item & habitum integre in commendam, vt n. 5. & capellania collatina, seu Ecclesiastica, vt n. 6.*
5. *Pensionarius tenetur recitare Officium parvum Beatae Mariae Virginis sub eadem pana sub qua beneficiari tenentur ad recitationem diuinum Officij.*
6. *Coadiutor beneficiari an teneatur perfoluere diuinum Officium, ostenditur.*
7. *Beneficij fractius omnes qui loco pensionis impedit illi, qui sibi beneficium renuntiantur, an teneantur ad diuinum Officium, ostenditur.*

8. *Syncopa, & Syncopare quid significet, ostenditur.*
9. *Hore Canonicae dici non debent syncopando, dimittendo scilicet vel verba, verius, aut syllabus.*
10. *Sacerdotes, qui sine legitimo impedimento non celebrant in anno saltem diebus festis precipuis, an peccant, ostenditur.*
11. *Hore Canonicae quare diuinum Officium appellantur, ostenditur.*
12. *Canendi alternativam in Ecclesia forma unde originem habuit, ostenditur.*
13. *Cantrus in Ecclesia audientes ad maiorem animæ devotionem excitat, nam solum interdicunt indecent in Ecclesia canendi modus.*
14. *Cantrus in Ecclesia audientes ad maiorem animæ devotionem excitat, nam solum interdicunt indecent in Ecclesia canendi modus.*
15. *Musica instrumenta licita sunt in Ecclesia si decanter adhibeantur.*
16. *Interrumpens aliquam de precibus horariis iam capitatis animo, & voluntate continuandi reliquam illius prectionis post finem eius, quod interponatur, an satisfaciat præcepto Ecclesia, ostenditur.*
17. *Officium diuinum incepsum qui interrupit anima repetendi iam recitat, sed postea non repetit, an satisfaciat præcepto, ostenditur.*
18. *Officium diuinum ut deoꝝ recitetur requiritur attentione sine illa sit ad verba, sine ad sensu verborum, sine ad Deum, vel ad Christi passionem, &c.*
19. *Officium diuinum ut deoꝝ recitetur requiritur attentione sine illa sit ad verba, sine ad sensu verborum, sine ad Deum, vel ad Christi passionem, &c.*
20. *Beneficiarius tenetur ad restituendum, qui diuinum Officium recitauit absque attentione.*
21. *Missa præcepto satisfaciat qui inter Missarum salutaria Horas Canonicas recitat.*

C A P. Dolentes. IX.

SVspensionis sub pœna prohibetur ne Clerici, vel Prelati videntur usque ad medianam noctem commissationibus superfluis, vel fabulationibus illicitis ne matutinorum continua syncopa transcurrant, Millis aliquando intersint, vel celebent, & similia. Item precipit in virtute obedientiae vt nocturnum officium, & diurnum, quantum eis Deus dedit, studiosè celebrent pariter, & deoꝝ. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Colle. Zabarel. Joan. Andr. Butt. Holl. Henric. Anchar. Panorm. Vinian. in ration. lib. 3. iuria Pontif. pag. 427. Alagona in compendio iuriis Can. pag. 534. remissiu. Ximen. in concord. p. 1. desomitor ex Concil. generali Lateran. sub Innoc. II. c. 17. referunt ab Anton. August. collect. 5. Decret. sub tit. 15. de celebratione diuinis Offic. c. 7.

Quidam minores Clerici.] Ideo minores vocantur non quod in minoribus Ordinibus constituti sint, sed quia ad Praelectura gradum nondum euerū fuerant, & proinde probat Clericos maioribus Ordinibus initios teneti ad recitandas horas Canonicas, vt per Naur de orat. c. 7. num. 2. Soar. de Relig. tom. 2. tract. 4. lib. 4. cap. 1. 6. num. 9. Malder. de virtutib. tract. 1. cap. 1. dub. 3. Valq. in opuscul. de benef. cap. 4. §. 1. art. 1. dub. 1. Vincent. Filluc. tom. 2. tract. 2. 3. cap. 4. num. 143. Valer. Reginald. in praxi fori pannent. lib. 18. n. 25. cum seq. A. zor. in inst. moral. p. 1. lib. 10. c. 5. quæst. 1. Carol. Macign. de horis Canon. cap. 9. Bonac. in simili tract. disput. 1. q. 2. punct. 3. n. 1. Leff. de inst. lib. 1. cap. 3. 4. dub. 9. quod adeo verum est etiam in aliquid confundram, vel degradatus sit, adhuc enim ad Officium diuinum priuatum recitandum teneri, resoluunt Convar. variar. lib. 3. cap. 1. 3. num. 8. Namar. d. c. 7. num. 17. Arot. d. cap. 5. quæst. 6. Malder. d. cap. 2. dub. 5. vers. 4. Filluc. d. tract. 2. 3. 6. 9. quæst. 1. num. 8. C. Molsef. in sum. tract. 5. c. 4.

De Celebration Missarum, &c. Tit. XL I. 409

cap. 4. num. 4. § Sayr. de censur. lib. 5. c. 22. num. 15. Soar. ed. tract. om. 5. disp. 1. 2. sest. 2. num. 16. Macign. d. tract. cap. 2. 4. n. 9. & seq. Illastrif. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad cap. 1. num. 7. disp. 9. 1. Vnde Clericos minoribus Ordinibus initiatos non teneri horas Canonica recitare contra Panorm. in cap. 1. num. 6. super hoc tit. docent Philarch. part. 1. lib. 2. c. 2. vers. quod alios, Flamin. de resgn. lib. 1. quaf. 9. num. 12. Azor. d. c. 5. q. 2. Valent. tom. 3. disp. 6. q. 2. punto 10. vers. quod vero ad secundum, & alij apud Bonac. d. n. 1. vers. dixi in propria. vbi etiam aduerit c. si quis Presbyter 9. 2. disp. intellegendum esse de Clerico Ecclesie deputato, & beneficium habente.

3. Ad easdem horas Canonicas recitandas tenentur ex institutione Ecclesie habentes beneficium Ecclesiasticum, sive illud sit simplex, sive curatum, quamvis non sint sacris iniciati, quae quidem obligatio diuini Officij recitandi beneficiarij non additringit, nisi post captam pacificam beneficij possessionem, vt docent Flamin. d. quaf. 9. num. 15. Filliuc. d. c. 4. num. 158. Fr. Emman. in summa, tom. 1. c. 14. 1. num. 4. Menoch. de arbit. casu 4. 29. num. 24. Nald. verbo diuinum Officium, num. 4. Azor. d. lib. 10. cap. 4. quaf. 7. Less. d. lib. 2. cap. 3. dub. 30. n. 16. 7. Malder. d. c. 2. dub. 3. q. 7. Molfel. d. tr. 5. cap. 3. num. 3. Soar. d. lib. 4. c. 19. num. 7. Valer. Reginald. lib. 30. num. 38. Bonac. d. disp. 1. quaf. 2. punto 4. n. 1. Gauant. in comment. ad rubri. Missalis, tom. 2. sest. 1. c. 4. num. 5. Diana resol. moral. p. 2. iit. de horis Canon. resol. Quamvis Nauar. de orat. cap. 7. n. 2. & Carol. Macign. de horis Canonici, cap. 10. num. 25. ac Nicol. Garc. de benefic. part. 3. cap. 1. num. 92. cum pluribus alius per eos citatis existimenter teneri statim ac beneficiarius collationem acceptant, qui si oneri recitandi diuinum Officium non satisficerit statim post adeptam beneficij pacificam possessionem, peccat mortaliter, quia facit contra prohibitionem Ecclesie in re graui, & contra finem propter quem datur beneficium. Non tamen tenetur ad restituendum fructuum pro rata omissionis officij, nisi elapsis sex mensibus post obtentam praefatam professionem, ex Constit. Concil. Lateran. sub Leone X. sest. 9. §. statutum, & ex Bull. Pij X. quam referunt Nauar in man. c. 25. n. 12. Stephan. Quarant. in summa Bullarij, verbo hora Canonica, Soar. d. lib. 4. c. 29. n. 2. & Bonac. d. disp. 1. q. 5. punto 2. in principe. Fagundez in quinque Ecclesie precepta, prae. 1. lib. 2. c. 4. num. 12. Quare ita docent, pluraque alia in materia utilia resoluentes Azeued. l. 27. num. 9. tit. 3. lib. 1. noue recip. Vivian. tom. 1. commun. opinionum, lib. 1. tit. 8. num. 2. pag. 179. Fr. Emman. in explicat. Bulle Cruciae. pag. 171. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo beneficia, pag. mibi 43. & 44. Azor. d. lib. 10. c. 14. Less. d. c. 3. dub. 32. Nicol. Garc. d. c. 1. num. 2. cum seqq. Carol. de Macign. c. 2. 8. num. 11. cum seqq. Malder. d. tract. 10. cap. 2. dub. 4. Sayr. in clavi Libri, lib. 3. cap. 9. num. 33. Farinac. fragment. crinini. p. 1. lit. C. num. 109. Fernandez in examine Theolog. moral. part. 3. cap. 12. §. 7. num. 1. Filliuc. tom. 2. tract. 2. cap. 10. num. 308. Homobon. de Bonis in examine Ecclesiastico, p. 1. tract. cap. 4. q. 42. Gauant. d. sest. 1. cap. 5. tit. 1. n. 5. Diana d. tract. de horis Canon. resol. 25.

4. Nominis Ecclesiastici beneficij, ratione cuius tenetur quis diuinum Officium recitare, primò venit quodcumque, quantumvis tenuerit, vt non sufficiat ad vita sustentationem, vt per gloss. in c. Clericus 9. 1. disp. docent Conat. lib. 3. variar. cap. 1. 3. n. 8. vers. 21. Nauar. in man. cap. 25. n. 102. & de orat. cap. 2. num. 27. c. 21. & c. 11. Valent. tom. 3. disp. 6. quaf. 2. punto 10. vers. excludit. Fr. Ludovic. Beja respons. casuum conscient. part. 3. cap. 54. Nald. verbo diuinum Officium, n. 2. Pefant. 2. 2. q. 6. 2. art. 2. disp. 2. prop. finem, Zerol. in praxi Episcop. Bartol. Colleget. Tom. II.

p. 1. verbo hora Canonice, §. 2. & verbo beneficium, §. 4. Soar. d. lib. 4. c. 21. n. 3. & 9. Nicol. Garc. d. cap. 1. num. 39. Azor. d. lib. 10. cap. 3. quaf. 3. Valer. Reginald. d. lib. 30. tract. 3. num. 4. Paul. Comitol. responf. moral. lib. 1. quaf. 68. Carol. Macign. cap. 1. num. 3. Vgolin. de offic. Episcopi, part. 1. cap. 1. §. 1. num. 2. Filliuc. d. tract. 2. 3. cap. 5. n. 18. 1. Bonac. d. disp. 1. quaf. 2. puncto 3. n. 17. Gauant. in rubr. Missalis, tom. 2. sest. 1. cap. 4. num. 3. Diana resol. moral. p. 1. tract. de horis Canonici, resol. 9. Fagundez d. lib. 2. cap. 4. num. 15. & lib. 3. cap. 8. num. 8. Quamvis non teneri beneficiarium saltem quotidie recitare diuinum Officium, cuius beneficij fructus non attingunt mediocrem sustentationis partem, tenentur Fr. Emman. in summa, tom. 1. cap. 140. num. 3. Vega in summa, part. 1. cap. 12. 8. num. 13. Petr. de Ledesma etiam in summa, part. 2. tract. 9. cap. 4. conclus. 6. diff. 4. Less. d. lib. 2. cap. 34. dub. 3. 1. num. 16. 9. Malder. d. cap. 2. dub. 3. vers. nihilominus, Vafq. de benefic. c. 4. §. 1. dub. 4. num. 17. Molfel. d. tract. 5. c. 3. num. 29. & tract. 6. cap. 2. num. 36.

Secundò venit beneficium habitum integrè in commendam, quamvis enim huiusmodi commendataris non habeat titulum beneficij, nihilominus veram habent illius administrationem, & substituitur in locum habitus beneficium cum tota obligatione, ita docent Nauar. de orat. c. 20. n. 16. Medin. in simili tract. quaf. 2. Azor. d. lib. 10. c. 3. q. 6. Vafq. d. c. 4. art. 1. dub. 3. Soar. d. lib. 4. cap. 22. num. 14. & 16. vbi etiam loquitur de beneficio manu, quod ad nutram conferentis potest renocari, de quo etiam Filliuc. d. tract. 2. 3. cap. 5. num. 17. 5. & seq. Malder. d. tract. 10. cap. 2. dub. 3. quaf. 3. Carol. Macign. cap. 10. num. 13. Molfel. d. cap. 3. num. 44. & d. tract. 6. cap. 1. num. 25. Paul. Squillas dicit p. 1. clericorum, part. 1. num. 9. & 12. Nicol. Garc. d. cap. 1. num. 31.

Tertiò venit capellania collatina, seu Ecclesiastica, & anciortate scilicet Episcopi ereta, cuius ratione diuinum officium esse recitandum, docent Nanar. de orat. c. 20. n. 7. Medin. in simili tract. quaf. 7. Molfel. d. cap. 3. n. 45. & d. tract. 6. c. 2. n. 2. 5. Aragon. 2. 2. q. 88. art. 12. Azor. d. lib. 10. c. 3. q. 5. Valer. Reginald. d. lib. 30. num. 4. Soar. d. lib. 4. c. 22. n. 2. Carol. Macign. cap. 10. num. 15. Filliuc. d. cap. 5. num. 12. 4. Malder. d. cap. 2. dub. 3. quaf. 3. Vafq. d. cap. 4. art. 1. dub. 3. num. 10. Nicol. Garc. d. cap. 1. num. 31.

Quartò venit pensio clericalis, ratione cuius licet pensionarius non teneat diuinum Officium, quod magnum dicitur, recitare, tenetur tamen recitare Officium parvum B. Mariae Virginis sub eadem pteña, sub qua beneficiarij tenetur ad recitationem diuinij Officij, ita Valent. d. disp. 6. quaf. 1. punto 10. vers. est etiam. Azor. d. lib. 10. c. 4. q. 3. Vafq. d. cap. 4. 8. 1. dub. 4. n. 17. Malder. d. c. 2. dub. 3. q. 5. Molfel. d. cap. 3. num. 46. Filliuc. d. tract. 2. c. 5. q. 9. n. 17. 3. Paul. Squillas dicit p. 1. dub. 9. & de privileg. clericor. cap. 5. n. 51. Less. de instit. lib. 2. cap. 3. 4. dub. 3. 8. n. 20. Barthol. à S. Fausto de horis Canon. lib. 2. q. 29. Soar. d. lib. 4. c. 22. n. 6. Bonac. d. q. 2. punt. 4. n. 7. vbi etiam resolut quod quando pensio reseruata fuit in capite, seu persona vnus in commodum, & utilem alterius, ille dumtaxat ad Officij recitationem obligatur, in cuius commodum pensio constituta est, & n. 8. resolutum eum non teneti ad recitandum parvum B. Virginis Officium, cui conferitur pensio absque præmia conditione status clericalis, etiam si forte debet persona Regulari, & n. 9. aduerit pensionarium qui ut Clericus percipit pensionem non ita teneri ad recitandum Officium B.V. quin satisfacere possit recitando horas Canonicas, & n. 10. addit. Clericum sacris iniciatum, vel habentem beneficium, simulque pensionem, satisfacere sua obligationi vnicum.

M m magis

RIBOSA
us Can

2. 3.
LVI
15

410 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

magni Officij recitatione , etiam patrum Officium B. Virginis non recitet, & n. 11. pariter aduerit eum, qui cessit pensioni solam in parte, non remanere immunem & exemptum ab obligatione diuinij Officij, quia dicitur adhuc pensionem titulo clericali possidere , fecis si liberaliter cessit pensionem in totum , & idem sibi validè probabilitate dicendum videtur assert de pensionario, qui consensit pensionem redimi accepta nonnullorum, ut quinque, aut sex annorum, anticipata solutione.

8 Vtrum autem coadiutor beneficij teneatur per soluere diuinum Officium , curiosè quis interrogare poterit? in quo dubio Soar. d.lib. 4.c. 22.n. 19. Molfes. d.c. 2. n. 44. Azot. d.lib. 10.c. 4. quæst. 2. Valer. Reginald. d.lib. 30.num. 41. Paul. Squillas d. part. 1.dub. 2. Bonac. d. quæst. 2. punclo 3. n. 12. & alij apud ipsos respondent non teneri ratione coadiutoria præcisè , quia coadiutor non habet titulum , & possessionem beneficij, cum coadiutoria, ordinariè loquendo , non sit beneficium Ecclesiasticum, sed aliquid adiunctum beneficium, secus dicendum si coadiutoria habeat rationem beneficij Ecclesiastici, vel coadiutor a summum in totum ad onera beneficij , aut saltem ad horas recitandas, tunc enim tenet horas recitare , quia tenet ad id quod assumitur , ideo si assumatur ad sati faciendum in choro in locum beneficij, tenetur in choro canere, & horas publicè recitare , non vero priuatim , nisi aliud expressum sit. Et coadiutorum etiam perpetuum, & cum congrua , ac futura successione non teneri ratione coadiutorie recitare horas priuatim , tenent Molfes. d.c. 3. num. 15. Nicol. Garc. d. part. 3.c. 1.n. 109. Malder. d.c. 2. dub. 3. quæst. 2. Paul. Squillas d.p. 1. dub. 5. Bonac. d. punclo 3. n. 15. Ludotic. à Sarania in tracto iuris dict. Adiunctorum , quæst. 29. num. 24. cum alius per me citatis in collect. ad cap. 7. num. 8. seff. 2. 5. de reform.

9 Vtrum etiam ille, qui omnes beneficij fructus loco pensionis impedit illi , qui sibi beneficium renuntiavit, teneatur ad diuinum Officium recitandum, pariter dubitatur ab aliquibus in quo dubio affirmativa verior est sententia, quia ipse habet titulum, possessionem, & administrationem beneficij; & licet non fruatur fructibus illius, hoc est per accidens, quia sic ipse voluit & consensit ; ita Nauar. de orat. c. 7.n. 30. Valq. d.c. 4. art. 1. dub. 6.n. 18. & 34. Vafer. Reginald. d.lib. 3. o. n. 30. vers. quintum est. Fillinc. d. tract. 2. c. 5. n. 9. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 2.c. 50. n. 17. Soar. d.lib. 4. c. 20. n. 2. Carol. Macign. c. 10. n. 19. & 20. & n. 9. Molfes. d. tract. 5.c. 3. n. 32. Nicol. Garc. d.c. 1. num. 54. vbi non admittit si administratio beneficij incumbat beneficiario.

Quintus obtinentes Abbatias etiam non ire tituli, sed ratione commendationis ad horas Canonicas per soluendas adstringuntur , iuxta gloss. ab omnibus receptam in cap. nemo , de electione , lib. 6. & Medina de oratione , quæst. 7. assertentes beneficarium ad diuinum Officium recitandum teneri in perpetuum, siue ad tempus beneficium , vel Abbatia sit illi commendata, quia eti Abbas Commendatarius non obtineat Abbatiam in titulum, nec per collationem, sed tantum in commendatam , tamen factis est ut vera Abbatia administratione spirituali , & temporali in omnibus ad tempus siue in perpetuum potiatur , quia huiusmodi administratio quoad hoc, idem valet quod titulus , nam ratione legitima administrationis quam habet in omnibus, qua ad beneficium attinet, legitime quoque fructus Abbatia illius percipit, sicut qui habet in titulum ratione tituli, ita Nauar. de oratione , cap. 20. num. 16. Azot. iuris. moral. part. 1. lib. 10. cap. 2. quæst. 3. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 20. 5. Soar. d.

lib. 4. cap. 22. n. 14. & 16. Bonac. disp. 1. quæst. 2. punclo 5. num. 1.

Continua syncopa.] Syncopa , & syncopare, idem est quod conciso, sumiturque pro ea Grammaticorum figura, que syncope appellatur, que abscondit syllabam alienus dictio nis, vt compactus pro compitus, à Medicis quoque usurpat pro quadam morbi genere, quem syncopam dicunt, de qua Galen. ad Glaconem, estque celeris, ac subita viuissim virium ruina, seu prolapso. Qui igitur aut proper oscitantiam in orando , aut propter nimiam celeritatem in pronuntiando , Grammaticorum viens syncopa, Ecclesiasticarum horarum decurrit verba, infringitque sententias, is in syncopam incidit animi, tanto peorem , quam corporis, quanto huic illa praest: nam morbo corripitur animi mortifero, quo condit illius vires elise, atque concilie continuo conciliat, ipsèque animus miserabilis, & semperno, nisi expir colpam, interitu contabescit. Exemplum adeit de illo sancto Patre , qui vidit diabolum in choro cuiusdam Monasterij manere, cum Frates dicerent Officium, & mittere sapè in facco, quem secum feret, & interrogatus à Patre quid intromitteret, respondit quid verba, & syllabas, quas illi dimittabant de Officio, in futuro iudicio ea præsentaturus ad punitionem negligientia eorum, refert Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. q. 6. 7. n. 2.

Integre igitur & complete persolvenda sunt horæ 11. Canonicae , dici enim non debent syncopando, dimitendo feliciter vel verba, vel versus , vel syllabas; nam si fiat magna syncopatio , vel omittantur in notabili quantitate, erit peccatum mortale: si autem non fit magnus excessus, erit peccatum veniale, modo voluntarie fiat; si vero inuoluntariè, hoc est, ex lingue præcipitante, balbutie, inolita consuetudine, que corrigi nequeat , vel ob instanti festinationem, non erit peccatum, vt per Azor. p. 1. lib. 10. c. 4. q. 1. Fillinc. tom. 2. tract. 2. c. 6. 7. num. 242. Villalob. in fum. tom. 1. tract. 2. c. 10. num. 7. Diana d. tract. de horis Cam. resp. 32. Lessum de iustitia. lib. 2. c. 3. 7. n. 56. vbi etiam tenet quid absorbere syllabas non est nisi peccatum veniale , manet enim integra precium substantia, ut intelligi poslit, si inuoluntariè fiat, nullum peccatum est.

Vix celebrant quater in anno.] An, & quando mortaliter peccent Sacerdotes , qui sine legitimo impedimentoo non celebrant in anno, saltem in diebus felis precipiuis? Vide Sylvest. verba Missa, 1. q. 5. Nauar. in man. cap. 2. num. 88. vers. viii. et primò, Petr. Soto de Eucharistia, lebt. 7. plures apud Campan. in diversis iuris Canonici, ad finem, in abhortatione, num. 9. Iacob. de Graff. in decis. aureis, part. 1. lib. 2. cap. 39. num. 3. Valq. in 3. part. disp. 2. 3. 2. cap. 1. n. 5. & 11. Soar. tom. 3. disp. 8. 3. feb. 1. Nugn. in 3. part. D. Thoma, quæst. 2. art. 10. vbi Egid. de Coninch. art. 2. conclus. 3. num. 206. Henr. lib. 9. c. 23. s. 2. Chamer. de Sacram. obi de sacrificio Missa, dub. 13. Fr. Ludovic. Miranda in man. Prelatorum, tom. 1. quæst. 40. art. 7. conclus. 2. Valer. Reginald. lib. 29. num. 46. & 167. refoluente simplicem Sacerdotem, ne in lethalem culpan incidas, debere aliquoties in anno celebrare saltem diebus felis precipiuis, non tamē in diebus esse reum mortalis peccati, qui aliquibus diebus etiam precipiuis non celebrat præcilio alio præcepto, modo aliquoties, vt saltem ter, aut quater, celebret in anno.

Vi diuinum Officium.] Horæ Canonice appellantur 11 diuinum Officium, non à causa instrumento, sicut enim de ire Ecclesiastico, sed potius à materiali & finali, quia diuinæ Laudes continent, & ad Deum laudandæ diriguntur , & ordinantur , Bonac. de horis Cam.

De Celebration Missarum, &c. Tit. XLI. 411

Canon. diff. 1. q. 1. punt. 2. n. 4. vers. ad tertiam, Bellarm.
tom. 3. *controversi*. 3. lib. 1. c. 10. *vers. dicuntur autem*,
sue quia per eas pensum servitutis, & tributum
quoddam Deo soluiimus, idem Bellarm. d. lib. 1.
cap. 18.

14. Formam canendi alternatim in Ecclesia, ex Angelica admonitione atque exemplo, S. Ignatium Apostolorum discipulum didicisse, & Antiochenae Ecclesie tradidisse, qui tandem in omnes Orientales Ecclesias propagatus est ex Socri. lib. 6. *historia Ecclesie*. c. 8. scripserunt Bellarm. d. lib. 1. c. 14. *ad finem*, Stephan. Durant. *de ritibus Ecclesie*, lib. 3. c. 17. *in prime*. *Spin. in speculo testam. gloss. 3. princ. n. 66*. Francolin. *in tract. de tempore horarum Canon. o. 3. à n. 2*. In Ecclesia vero Occidentali S. Ambrosius primus hanc alternatim canendi formam, Gracos imitans, auctoritate S. Damasi Summi Pontificis Mediolani instituit, ut ex auctoritate Isidor. lib. 1. *de offic. Ecclesie*. c. 7. referunt Bellarm. *citato loco*, Durant. d. c. 17. num. 4. Francolin. d. c. 3. num. 8. & 9. Nauar. *de orat. c. 10. à num. 22*. Generaliter vero Flavianus, & Theodosius, edoti ab Ignatio alternatim psallere constituerunt. Hoft. *Trivari. lib. 5. c. 32*. Durand. *in rationali diuinorum*, lib. 1. c. 1. num. 18. Selu. *de benef. q. 5. num. 44*. & propter ea locus in quo conueniunt, denominatur Chorus, à multitudine scilicet simul canentium, quasi coruorum cantus, Strab. *in Exod. c. 15. super illis verbis*, *cum tympanis, & choris*, refert Rot. apud Farin. *de c. 84. num. 2. p. 1. recent*. Et de cantu in diuinis Officiis adhiberi solito plura ex sanctis Patribus, & Concilis tradunt Henr. *in summ. lib. 9. c. 31. 6. 8*. Alphons. de Torres in *insti. Sacerdot. de horis Canon. & can. Ecclesie* Bellarm. d. lib. 1. c. 16. Durant. lib. 3. c. 13. 14. & 21. Francolin. d. c. 3. Less. *de insti. lib. 2. c. 37. num. 52*. Carol. Macign. *de horis Canon. c. 59. n. 12. cum seqq.* Bonacini. *in sibi insti. diff. 2. q. 1. 15. punt. 3*. Cantus enim in Ecclesia audientes ad maiorem animi devotionem excitat, canentium vires recreat, mentem ad Deum eleuat, tristia corda confortat, vt inquit Isidor. lib. 3. *Sentent. c. 7*. gratiores mentes facit, fatigios oblectat, incertos excitat, & peccatores ad lamenta invitat, & huiusmodi purus & honestus cantus nullo iure prohibetur, nam in *Extravag. vni. de vita, & honestate Clericor. interdictum* solium indecens canendi modus, nec alio sensu recipiens eff ille text, quoad ea, que per se mala non sunt, idemque constat ex Concil. Trid. *diff. 2. in decreto, de obseruand. & evitandis in celebratione Missae, vers. ab Ecclesiis vero musicalis eas, & c. obseruant Soar. d. lib. 4. c. 1. n. 16. & 17. Sanch. in praecepta Decalogi*, 16. *tom. 1. lib. 2. c. 37. n. 27*. Vnde non solùm canendi vsus, verum etiam proxim adhibendi musica instrumenta licet esse, si decenter adhibeantur, docent Caet. *in summa verbo organorum usus*, Caracciol. *ad Constit. Clericorum Regul. p. 1. c. 1. §. 10*, Soar. d. lib. 4. c. 8. n. 5. & seqq. Filliuc. *d. tract. 2. 3. c. 3. ad finem*, num. 120. Molfel. *in summ. tract. 5. c. 2. à num. 6. 5*. Carol. Macign. c. 6. num. 9. contra S. Thom. 2. 2. q. 91. art. 2. ad 4. & Nauar. *in manu. 16. n. 33*. nec inconvenit quod in Salcello, seu Capella Pontificia non recipiantur huiusmodi instrumenta, quia ibi illis non vtitur, non quod illorum usus parvus sit, sed fortasse quia non videatur res gravis, vel necessaria, vt berè Soar. d. c. 8. n. 5. Carol. Macign. d. c. 6. 1. num. 8. Filliuc. *locum proxime citato*.
17. *Studiose.*] Ut Officium studiosè recitetur non solum per solendum eff sine diminutione verborum, & concisione literarum, & syllabarum, vt supra dixi num. 1, verum etiam sine interruptione, que dicitur cum quis aliquando precibus horarii cœptam *Barbos. Collect. Tom. II.*

intermittit animo, & voluntate continuandi teli quum illius precatio post finem eius, quod interponit, Nauar. *de orat. c. 16. num. 66. cum seqq.* Azor. d. lib. 10. c. 8. q. 2. Vtrum autem sic interrumpens præcepto Ecclesie satisfaciat, vel lethalem culpam incurrit, quæstio est difficultis, vna opinio tenet lethalem culpam incurrire, & præcepto Ecclesie non satisfaciere si notabilis, & longa fiat interruptio fine iusta causa, quam tuentur Nauar. d. c. 16. num. 75. Emman. *Sà verbo hora Canon. ad finem*, Azor. d. c. 8. q. 5. Carol. Macign. c. 87. num. 12. Paul. Comitol. *responsor. moral. lib. 1. q. 66*. Squillat. *de obligat. Cleric. p. 1. dub. 15. num. 48*. Molfel. *in summ. tom. 1. tract. 5. c. 2. num. 58*. Ragul. *de offic. Canon. in choro, quæst. 1. 4. num. 4*. Homobon. *de exam. Ecclesiastico*, p. 1. tract. 4. c. 4. q. 39. Ioan. de la Cruz in direct. conscient. præcept. 3. ari. 3. dub. 4. concl. 1. *in fine*. Altera vero rectius censet recitantes diuinum Officium cum interruptione non peccare mortaliter, sed satisfaciere præcepto Ecclesie quod substantiam sue ad longum, sue ad breve tempus interrupiat, vt docent multique comprobant Soar. d. lib. 4. c. 24. num. 9. & 10. Nald. *verbo diuinum officium*, num. 4. Filliuc. *tom. 2. de horis Canon. tract. 2. 3. c. 6. q. 7. num. 202. & cap. 2. q. 7*. Less. d. lib. 37. dub. 10. num. 57. Bonacini. *diff. 1. quæst. 3. punt. 6. 2. n. 28*. Layman. *in Theolog. Moral. lib. 4. tract. 1. c. 5. n. 6*. Villalob. *in summa*, tom. 1. tract. 2. 4. dub. 11. n. 4. me citato in hoc loco, Diana d. *tract. de horis Canon. resol. 4*.

Vtrum autem satisfaciat præcepto, qui incepit 18. Officium interrupit animo repetendi iam recitata, sed postea non repert? item vtrum satisfaciat præcepto, qui recitat diuinum Officium, nolens tunc præcepto satisfacere, sed intendens iterum repete ad satisfaciendum præcepto? Dua sunt in hoc dubio opiniones, vna tenet satisfacere, quia actus agentium non operantur ultra intentionem eorum, l. non omnis, ff. si certum petatur, quam tuentur Nauar. d. c. 16. num. 73. Azor. d. c. 8. q. 8. Carol. Macign. cap. 84. num. 8. cum seqq. Altera vero opinio rectius censet satisfacere, nec teneri ex vi præcepti Ecclesiastici repetere iam recitata, satisfaci enim Ecclesie præcepto, que simpliciter præcipit quotidie recitare diuinum Officium, nec obstat reg. d. l. non omnis, quia non procedit in iis, que ab ipsius intentione pendent, adimplatio autem præcepti non pendet ab intentione illius adimplendi, cùm Ecclesia hanc intentionem non requirat, quare hanc sequuntur Arag. 2. 2. q. 8. 3. art. 1. 3. Nald. *verbo diuinum Officium*, n. 3. & 8. Henr. lib. 9. c. 2. 5. num. 6. Francolin. d. tract. c. 28. Valent. tom. 2. diff. 6. q. 2. punt. 10. ad finem. Paul. Squillas *de obligat. Clericorum*, p. 1. dub. 22. Soar. d. lib. 4. cap. 24. *in fine*, & c. 26. n. 8. Filliuc. d. tract. 2. 3. c. 8. quæst. 1. n. 2. 5. 10. Less. d. c. 37. dub. 10. num. 59. Nicol. Garc. d. part. 3. c. 1. num. 1. 98. Valq. *in opusculo de benef. c. 4. 1. dub. 7. n. 11. 4. vers. verium tamen*, Molfel. d. tract. 5. c. 2. num. 40. & 52. Carol. Macign. c. 87. n. 26. Valer. Reginald. d. lib. 18. n. 1. 50. quicquid dicat n. 16. 2. Bonacini. d. punt. 2. §. 1. num. 31.

Vi deuotè.] Ut Officium deuotè recitetur requiriatur attentio, sue illa sit ad verba, sue ad sensum verborum, sue ad Deum, vel ad Christi passionem, vel ad aliam rem piam, cum intentione laudandi Deum, vel ad rem, quam petimus, vel ad Sanctos, ad quos orationem dirigimus, & hæc conditio necessaria est, vt præceptum implatur, ita docent Soar. *de insti. lib. 10. q. 5. art. 5. concl. 7*. Nauar. *de orat. c. 1. 3. n. 1. 3. cinn seqq.* Fr. Emman. *in summa*, p. 1. c. 14. 4. & q. Regul. *tom. 1. q. 4. 1. art. 2*. Aragon. *d. art. 1. 3*. Valent. *dicto punt. 10. vers. quomodo sit recitandum*, Emman. *Sà verbo hora*

3 BOSA
us Can

2. 3. 5. VI

Canonice, num. 19. Azor. d. lib. 10. c. 12. q. 1. cum seqq. & præceptu q. 6. Pesant. 2. 2. q. 6. 2. art. 2. dub. 1. Molin. Carthus. in lib. de instruc. Sacerd. in addit. ad tract. 3. c. 1. fol. 149. Zerol. in præv. Episop. p. 1. verbo hora Canon. §. 4. Nicol. Garc. d. c. 1. num. 182. Less. d. c. 37. dub. 1. à n. 6. vbi n. 6. 7. aduertit eum, qui recitatuerit non animo orandi, sed legendi tantum, aut ediscendi, non satisfacere præceptio Ecclesiæ, ac proinde peccate mortiferè, Soar. d. lib. 3. c. 4. & lib. 4. c. 26. n. 13. Valer. Reginald. d. lib. 18. n. 148. & 151. cum seqq. Ludou. Beja. respons. casum conscientie, p. 2. casu 33. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. q. 63. Filluc. d. tract. 23. c. 6. g. 3. & 6. 8. q. 2. & c. 5. q. 2. num. 72. & seqq. Paul. Squil. d. p. 1. dub. 2. 0. Vasq. in opusculo de benef. 4. 8. 1. art. 3. n. 103. & 1. 2. disp. 160. n. 30. & seq. Malder. d. tract. 10. c. 2. dub. 2. pag. 6. 43. Monet. de distribut. quoridam. p. 2. q. 2. n. 2. Carol. Macign. c. 86. n. 15. Molfes. c. 2. n. 8. Bonacini. d. disp. 1. q. 3. punct. 2. n. 4. vbi n. 9. refoluit recitantem horas Canonicas, vel partem notabilem cum distractio- ne confabulando, vel dormiendo, peccare mortaliter, nisi forte habeat propositum formale, aut virtuale repe- tendi, & supplendi defecas, & n. 12. tener eum sa- tisfacere præcepto, qui dum recitat diuinum Officium, detinetur in aliqua re exteriori non incompos- sibili cum attentione interna, vt si recitet dum se ve- sit, vel spoliat, vel ambulat, vel dum campana aspicit, vel dum faciem ablut, vel etiam dum ster- nit mensam, aut lectum secus dicendum est si voluntariè, & aduententer occupetur in aliqua re incompos- sibili cum attentione interna, vt si inter recitandum scribat, depingat, legit, &c. tunc enim non satisfacit præcepto, sed iterum recitate tenetur sub mortali, vt præcepto satisfaciat, de quo etiam Nauar. d. c. 13. n. 47. & seq. Iacob. de Graff. d. p. 1. lib. 2. c. 52. n. 15. Azor. d. c. 12. q. 7. Valsq. d. art. 3. n. 99. & 104. Macign. c. 87. n. 3. Paul. Squil. d. dub. 20. n. 39.

20 Vnde infertur beneficiarium tenevi ad restitu- nem, qui diuinum officium recitauit absolu- te attentione, quia de substantia orationis est attentio, igitur sine ea recitans non satisfacit præcepto quod sub- stantiam, nam idem est aliquid non facere, & non facete recte quod substantia, cap. veniens, de pres- byt. non baptizato, quare ita tenent Nauar. d. c. 13. n. 17. Petr. Nauar. de restit. lib. 2. 0. 2. à n. 2. 40. Aragon. d. q. 83. art. 12. Pesant. d. q. 6. 2. art. 2. disp. 3. verf. consentim. & disp. 4. prope finem, Azor. d. lib. 10. cap. 11. q. 5. Soar. d. lib. 4. c. 30. n. 14. Nicol. Garc. d. p. 3. c. 1. n. 186. & c. 2. n. 5. 15. Valq. d. art. 3. dub. 4. Less. d. c. 37. dub. 11. n. 67. Molfes. d. c. 5. n. 15. Valer. Reginald. d. lib. 30. n. 48. Monet. d. p. 2. q. 2. n. 20. & 21. Paul. Squil. d. p. 1. dub. 21. n. 4. 2. Filluc. d. tract. 23. c. 10. q. 8. n. 52. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiastico, p. 1. tract. 4. c. 5. q. 40. Fernand. in examine Theolog. moral. p. 3. c. 13. §. 8. Sylva. in 2. 2. q. 8. 3. art. 3. concl. 4. Raphaël de la Torre in p. 2. tom. 1. controvers. 9. de horis canon. Salas de legib. disp. 9. feb. 1. n. 2. 4. Gauant. in comment. rub. Missal. tom. 1. sect. 1. c. 6. n. 4. Diana rekol. moral. p. 1. tract. de horis Canon. re- foluit 1. quanvis fecus teneant Cordub. in sua queſt. lib. 4. q. 13. Tolet. in instruc. Sacerd. lib. 2. 0. 1. 2. n. 6. verf. quarium dictum, & Malder. d. c. 2. dub. 4. q. 4. & alij per ipsos citati.

21 Pariter etiam infertur eum satisfacere præcepto Missæ, qui inter Missatum solemnia recitat horas Ca- nonicas, quas tenetur ex præcepto recitare. Ratio est, quia interest Missæ corporaliter, & mentaliter: quod interist corporaliter, patet, quod verò mentaliter ex eo probatur, quia ad satisfaciendum præcepto Missæ sufficiat attentione ad res diuinæ; supponimus autem hanc habere attentionem ad res diuinæ, quæ atten- tio eum etiam sufficiat pro diuino Officio, sequitur

vna, & eadem attentione satisficeri posse præcepto Missæ, & diuini Officij; quare ita tenent Nauar. de orat. c. 1. 3. n. 3. 5. Henr. lib. 9. de Missa, c. 2. 4. §. 5. Soar. tom. 3. q. 88. sect. 3. in fine, Tolet. d. lib. 2. 0. 13. num. 12. Valent. d. punct. 10. §. quomodo sit recitandum, verf. se- quisit hinc, & plures, quos plena manu referunt Cened. ad Decret. collect. 5. 1. n. 6. quibus addit. Azor. d. p. lib. 7. c. 5. q. 3. & lib. 10. c. 1. 2. q. 10. Carol. Macign. c. 86. n. 16. Aegid. de Coninch. de Sacram. & censor. tom. 1. q. 8. 3. n. 20. Valer. Reginald. in præxi fori paenit. lib. 19. q. 1. n. 14. Paul. Squil. d. p. 1. dub. 3. 5. Bonac. de Sacram. disq. 4. queſt. ult. punct. 11. n. 2. 5. & de horis Canon. dis- p. 1. q. 3. punct. 2. n. 14.

In gloſſ. Sub paenit. ibi, & ita non est Canon late- sententie. Vide Bernard. reg. 782. Tiraq. in l. s. unquam, verbo reuertatur, n. 2. 15. Sayr. in claus. Regia, lib. 3. c. 8. num. 19.

S V M M A R I V M.

- 1 Eucharistia debet mundè seruari, & in eius eleva- tione, & delatione populus debet se inclinare, & cum deferatur ad infirmum, deferri debet in de- centi habitu, & cum lumine, transgressores vero grauior sunt puniendi.
- 2 Eucharistia Sacramentum honorificè, & in loco de- centi custodienda debet.
- 3 Eucharistia in Sacrario ex antiqua Ecclesiæ consu- tudine asservatur.
- 4 Eucharistia ad infirmum honorificè deferenda est, non tam per plateam ubi habitant Indi.
- 5 Onus deferendi sanctissimum Eucharistia Sacra- mentum ad infirmos, est de pertinentibus ad curam amarum.
- 6 Lampas ante sanctam Eucharistiam noctu diuque ardore debet.
- 7 Episcopus non potest concedere Ecclesiæ non pa- rochiali, ut in ea retineatur sanctissimum Eu- charistia. Sacramentum solum pro adorantem populi.

C A P. Sanè. X.

Honor. III.

Sacerdotes conservare debet Eucharistiam in loco i singulati, mundo, & signato, honorificè, devote, & fideleri. Item quilibet Sacerdos frequenter do- cat plebem suam, ut cum eleuati Hostia in Missa, reverenter se inclinent, idem faciat cum in deferent ad infirmum quam decenti habitu, superposito mundo velamine, manifestè, & honorificè ante pectus cum omni reverentia, & timore semper lumine præde- rentur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Joan. Andr. Butt. Hencr. Holt. Anch. Panor. Cened. collect. 5. 1. Vnu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 428. Alagon. in compend. iuris Canon. pag. 536. remul- siu. Ximen. in concord. p. 1. & 2.

Eucharistia in loco singulari, &c.] De Eucharistia: sub fidei custodia in loco decenti conservanda pro communicandis in firmis agunt Pelag. de plantu Ec- cleſia, lib. 2. cap. 27. verf. vigesimo tertio, Petr. Bollo in econom. Ecclesiast. class. 2. cap. 4. §. 6. pag. 257. Lel. de Zanch. de priuileg. Ecclesiast. priuileg. 11. Mich. Timoth. de Ecclesiæ visitand. lib. 2. visita- ri. cap. 22. & 23. & tractatu 4. cap. 18. & 19. Menoch. de arbitrar. casu 410. eleganter Paul. Fulch. de visit. lib. 1. cap. 5. num. 3. vbi in hac verba:

Vnde

De Celebration Miffarum, &c. Tit. XLI. 413

Vnde primò est videndum quid ipsa sancta Eucharistia honorificè custodiatur, quod locus sit decens, & eminen-
tior Ecclesia, bene recondita, tabernaculum sit bene fir-
mat, & clausum ex omni sua parte, ut nec foramen
etiam minimum patet, clavis custodiatur, & qui clavem
detinet sit Presbyter, alioquin sufficiens, & Dei timo-
ratus, neque permittatur stare in loco humido, taberna-
culum sit honorificum iuxta facultates Ecclesie, cum
veste serica interiori, & exteriori, & cum vase argen-
teo, & corporali benedicto ad retinendum ipsum Sacra-
mentum cum simili operculo; mutetur saepe qualibet
ellius die, & antiqua suonatur ne aliqua corruptio in
ipsis speciebus generetur; & si prepositus ipsi Sacra-
mento in auctoritate Eucharistiam dimiserit, puniatur iuxta
Sacros Canones suspensione trium mensuram ab officio,
cap. 1. de custodia Eucharistiae. Haec tenet Paul. Fuch-
d. loco.

3 Sanctissime ex antiqua confutidine ipsam Eucha-
ristiam in Saerio afferuari sancta Ecclesia morem re-
tinuit iuxta confit. Innoc. III. in Concil. generali
Lateran, de qua in c. 1. infra. de custodia Euchar. quæ
quidem confutatio adeo antiqua est, ut eam sacram
entum Nicenii Concilij agnoverit, vt testatur Concil.
Trid. Jeff. 23. c. 6. de Sanctissimo Eucharistia Sacra-
mento, & can. 7. anathematizantur dicentes non licere
factam Eucharistiam in Saerio afferuari, sed statim
post consecrationem ad tantibus necessariis distri-
bendum. Vide Balduin. itin. super opera conuers. Bellarm. p. 2. lib. 3. c. 5. Paul. Fuch. d. c. 5. n. 9. Cened. ad
Decret. collect. 51. n. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo
Eucharistia, Henr. in sum. lib. 8. c. 1. & 7. in commento
lit. V. Iacob. Gretser. de sancta Crise, tom. 1. lib. 2. c. 33.
& alios per me citatos de officiis. & potest. Episcop. p. 2.
alleg. 22.

4 Cum can. defert Presbyter ad infirmum, &c.] Maxi-
ma pietate, similem sanctitatem institutum est ipsum
Eucharistiam ad infirmos honorificè deferri per hunc
text. & in Concil. Trid. d. c. 6. & dicit. can. 7. anathema-
tizantur, dicentes non licere, ut illa ad infirmos ho-
norificè deferatur. Defert igitur debet, ut text. ad-
monet, habitu decenti, supposito mundo velamine,
& cum superpelliceo, lumine precedente cum omni
reuerentia, & honore, vultu dimisso ante peccatum, si-
militer cum vale argenteo, vel saltem in Calice, vel
serico cooperio, non tamen in vale vitro, deferrit
quoque debent dare particulae, vt in regesu adore-
tur ab omnibus, cum pallio honesto, precedente tinti-
nabulo vt cuncti genuflectant, Psalms, seu orationes
inter eundum recitando, vt bene aduertunt Paul. d. c. 5. n. 10. Pialec. in praxi noua Episcop. p. 2. c. 3.
n. 24. vers. unde primò, Cened. d. collect. 51. n. 2. cum seqq.
non esse tamen deferendum per plateam in qua ha-
bent Iudei, respondit Sacra Congreg. Rituum Episco-
po Anconitan. 22. Febr. 1593, illud in praesentiarum
aduertendum duxi onus deferendi sanctissimum Eu-
charistiae Sacramentum ad infirmos esse de pertinen-
tia ad curam animarum, vt confit. Rot. in Recan-
ten. parochialis, coram Cantuccio inter impressas, de-
cis. 52. num. 10. 21. & 22. p. 2. dimer. & apud Farin. de-
cis. 340. n. 1. p. 2. recent.

5 Semper lumine precedente.] Dicit Nataur. de orat.
c. 18. n. 67. in Comimbricensi Episcopatu constitui-
tionem esse, quæ præcipit habere lumen accensum diu-
noctuque ante sanctissimum Sacramentum, & Fuch.
d. c. 5. n. 6. admonet, vt lampas ante sanctam Eucha-
ristiam semper ardeant, & in nocte, diue propter re-
verentiam sanctissimi Sacramenti, & ut ingredientes
Ecclesiam sciant ubi primum adorare debeant pre-
sentiam Salvatoris nostri, cum cautela etiam ut dili-
gens inquisicio adhibeatur, ne in lapidibus ipsi quid
Barbos. Collect. Tom. II.

curiosum misceatur: & Zerol. in praxi Episcop. p. 1.
verbo Eucharistia, §. 2. aduertit S. Eucharistiam cum
luminibus deferendam, ubi extrahitur à Sacario,
sive à custodia. Vnde debere obseruari confuetu-
dinem, quod populus faciat sumptum pro lampade col-
lucente ante sanctissimum Eucharistia Sacramentum
dicunt Rip. conf. 2. n. 3. & 3. de confiter. Bellet. disquisit.
Cleric. p. 2. tit. de Clerico debitor, §. 13. n. 8. alias te-
nentur beneficiati ad manutendum oleum lampadis,
idem Bellet. d. tit. de Clerico debitor, §. 14.
num. 5.

Duo circa materiam de qua agimus, à Sacra Con-
cilio Trid. Congregatione petita fuerunt, prima an
Episcopus posuit concede Ecclesia non parochiali,
vt in ea revincatur sanctissimum Eucharistia Sacra-
mentum solum pro adoratione populi: Secundum
præsupposito quod Episcopus concederet licentiam
afferandi sanctissimum Sacramentum in Ecclesia non
parochiali pro adoratione, an possit Episcopus sucel-
lari dicam licentiam renocare? Sacra Congregatio
respondit ad primum id non posse concedi ab Ordina-
rio, sed requiri licentiam Sedis Apostolice; ad ce-
cundum respondit huiusmodi licentiam nullam,
& propterea ei non esse deferendum, nec esse necel-
larium renocationem, referunt Mare. Ant. Gennel. in
sua praxi Archiep. Neapol. c. 110. in edit. de anno 1609.
Aloy. Ricc. in praxi rerum fisci Eccles. post resol. 495.
in notabil. de materia Episcoporum, in fine. Prax. Epis-
cop. noua Pias. p. 2. c. 3. vers. duo.

S V M M A R I V M .

- 1 Missa due collegialiter in Ecclesiis Collegiatis de-
bent celebrari, una pro defunctis, alia secundum
exigentiam diei, vt pro festo, si festum occurrit,
vel pro feria si feria.
- 2 Anniversarium quod dicatur, ostenditur.
- 3 Sacrificium etiam pro mortuis offeratur.
- 4 Purgatorijs à pauci defuncti sacrificijs solvantur.
- 5 Obligatio qua sit in Ecclesiis collegiatis dicendi quo-
tidie duas Missas, unam pro vienis, alteram pro
defunctoribus, remissione.

C A P . Cùm creatura. XI.

M issa duæ solemnes Comuentuales in Collegiatis
Ecclesiis celebrari debent, una pro anniversariis
defunctorum, altera pro feria, vel feito currenti, se-
cundum temporum congruentiam. Colligunt ex Or-
din. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Butr.
Anchar. Host. Henric. Panorm. Casal. in annos. Vitian. in
rationib. 3. annis Pontif. pag. 426. Alagona in compend.
iis Canon. pag. 536. remissione Ximen. in concord. p. 2.

Et pro anniversariis defunctorum.] Gloss. hic verbo
pro anniversariis, declarat anniversarium dici, quod
pro defuncto fit anno reuoluto à die mortis sue, ad-
ditique hic dici anniversarium Officium, quod sit
quodidie pro defunctis; Missa enim sacrificium illis
prodicit existentibus in Purgatorio; confitans enim
est, & firma Catholicorum tentatio non solum pro
mortuis preces offerri, sed etiam ipsum sacrificium,
Concil. Trid. Jeff. 22. sub tit. doctrina, de sacrificio Mis-
sa, c. 2. & can. 3. Card. Bellarm. conuers. tom. 3. de Mis-
sa, lib. 2. c. 7. Henr. in sum. lib. 9. de Mis. c. 16. §. 1.
Agid. de Conice de Sacram. & confit. tom. 1. q. 8.
ari. 1. dub. 9. conel. 4. n. 16. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 10.
6. 22. q. 58. & 60. Valer. Reginald. in praxi fisci pa-
nit. lib. 29. n. 132. Fr. Endou. Miranda in manuali Prelat.

M m 3 tom. 1

REBOSA
us Can
2. 15
16
17

414 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

*tom. 1. q. 41. art. 5. concl. 7. Bonac. de Sacram. disp. 4. q. 4. p. 4. v. 6. Iul. Lauor. de indulgentia. c. 30. a. n. 10. 1. Durant. de ritibus Ecclesie. lib. 2. c. 43. debent igitur Sacerdotes pro defu. Etia. celebrare, ut gloss. admo-
net; & paenit. enim Purgatorij sacrificiis soluntur, ad quod memorabile illud est quod refert D. Gregor. lib. 4. Dialog. c. 35. vbi legitur F. licet Episcopum accepisse à quadam Presbytero Centimcellensi, quod cum se lauare consuererat in quibusdam aquis calidis, quies illuc ibat, quidam incognitus vir ad sui obse-
quium parvus erat, calceamenta abstrahendo, vestimenta suscipiendo, & sabana prabendo, & pro tanto obsequio duas coronas oblationum derulit, & obse-
quenti sibi viro pro benedictione obtulit, ut vir mœ-
stus respondeat. Iste panis sanctus est, & ego mandu-
re non possum. Ego enim, quem vides, huius loci do-
minus aliquandiu fui; sed pro culpis meis hic post
mortem deputatus sum, si autem mihi praefatae vis,
Omnipotenti Deo pro me offer hunc panem, ut pro
peccatis meis interuenias, & tunc exauditum te esse
cognosces, cum hoc ad lauanum veneris, & me mi-
nimè repereris; & sic etanuit, quia spiritus erat.
Presbyter hebdomada continua salutare Holtiam quotidie obtulit, & reuersus postea balneum eum iam minimè innenit. Legi etiam apud Iul. Lauor. d. tral. de indulgentia. c. 29. n. 8. 4. de quadam anima existentia in glacie, quam pescatores B. Theobaldi pescati sunt autumno tempore, & Episcopo presentauerunt, qui cum dictam glaciem caula refrigerij teneret sub pedibus, auditus expressè vocem dicentem, quod in glacie erat anima, velut in loco purgatorij deputata, cumque dicta anima de nocte suffragia impetraret, merito tringita Missarum euauit ad celum.*

*5. Missarum solemnia, &c.] Vtrum axem in Ecclesiis Collegiatis obligatio sit dicendi quotidie duas Missas, unam pro viuis, & alteram pro defunctis, vide Petr. de Ledelma in sum. p. 1. tral. de sacro. Eu-
charistia Sacramento, c. 19. concl. 2. dub. 2. Azot. insti-
moral. p. 1. lib. 10. c. 24. q. 2. & de solemnibus Missis, vide Card. Bellarm. tom. 2. controvers. 3. generali, lib. 2. c. 15. Steph. Durant. de ritibus Ecclesie, lib. 2. c. 4. Petr. Greg. part. iuris Canon. lib. 1. tit. 2. 1. c. 2.*

S V M M A R I V M.

1. *Episcopus tantum in sua Ecclesia debet Missam celebriare, & Chrismata confidere in die Cœna Domini.*
2. *Sacerdoti cuilibet an fas sit Missa sacrificium facere in die Cœna Domini, offenditur.*
3. *Oleum Chrismatis quomodo consecratur, & qua so-
lemnitas, & ex quibus conficiatur, remissum.*
4. *Chrismatis confectionem in die Cœna Domini, an
impedit interdictum generale, remissum.*

C A P. Te referente. XII.

1. *Episcopus solus in die Cœna Domini debet Mis-
sam celebrare in sua Ecclesia, ibique Chrismata
confidere. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Col-
leg. Zabar. Ioan. Andr. Bur. Host. Anchar. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 429. Alagona
in compend. iuris Canon. pag. 537. remissum Ximen. in
concord. p. 2.*
2. *Die Cœna Domini, &c.] Quærunt Doctores an fas
sit cuiilibet Sacerdoti Missa sacrificium facere Feria
quinta, que dicitur in Cœna Domini? Sot. in 4.
disp. 13. q. 2. art. 2. Nau. in man. c. 35. n. 88. Angl. in flor.*

*bis Theolog. vbi de Eucharistie Sacramento, q. 8. de va-
lore Missæ, diffic. 4. concil. 3. Francolin. in tract. de horis
Canonice. c. 30. n. 2. & 9. quos refert & sequitur Azot.
insti. moral. p. 1. lib. 10. c. 24. q. 5. ingenue testantur eo-
dem die facio Cœna Domini negandum non esse
quoniam licet Sacerdotibus priuatim sacrificare, nihil
enim de hoc Canones, & iura constituerunt, nisi
quod alius est vsu receptum ne Sacerdotibus priu-
tum tem diutinam faciant, praesertim in Monachorum,
ac Religiosorum Collegiis, atque Conventibus, co-
quod soleant omnes a superiori eo die sacram Com-
munionem accipere, exemplo Apostolorum, quibus
corpus suum propriis manibus Dominus impertivit,
illud quidem iam hodie, vt adhuc Francolin. vsu &
consuetudine receptum est, vt in singulis Ecclesiis
eo die unum tantum publicum, & solemne sacrificium
fiat, in quo omnes tam Presbyteri, catericque
Clerici, quam seculares Communionem faciat
accipiunt.*

*In qua teneris Chrisma confidere.] De consecratione
olei Chrismatis, & ex quibus conficiatur, & qualiter,
& quia solemitate, vide Guillelm. Durand. in ra-
tionali diuinorum Offic. lib. 6. c. 74. Paul. Fusch. de viti.
lib. 1. c. 6. Sayt. de Sacram. in genere, lib. 1. c. 3. quest. one.
art. 3. vers. de Sacram. Soar. tom. 3. disp. 33. sect. 1. & 2.
Nugn. in 3. p. 9. 72. art. 3. vbi Agid. de Conincx. a. 29.
& altius apud Bonac. de Sacram. disp. 3. quest. one.
p. 3. & apud me de officio & portio. Episcop. p. 2. alleg. 27.
An antem Chrismatis confectionem in die Cœna Do-
mini impedit generale interdictum, vide Paul. Fusch.
c. 6. m. 10. & alios citatos per me d. alleg. 27.*

S V M M A R I V M.

1. *Altaris in sacrificio plus de vino quam de aqua pa-
nendum est.*
2. *Aqua modicum est adhibendum vino in consecratio-
ne Calicis.*
3. *Vinum generosum in celebratione Missæ adhibendum
est, ut facilius aqua in vino convertatur.*
4. *Aqua mixta in sacrificio Missæ non requiri ex
necessitate Sacramenti, sed ex precepto solum Ec-
clesiastico.*
5. *Metropolitani anchoritas est ut puniat deviantes a
consecratione Metropolitana Ecclesie in diuini
officiis.*

C A P. Perniciosus. XIII.

*Missæ in sacrificio plus vini, quam aquæ est po-
nendum, & contrarium non est permittendu-
m tamquam perniciosem, quia est contra generalem
consecrationem Ecclesie. Colligunt ex Ordin. Abb.
antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Butt. Anan. Host. Henric. Anch. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris
Pontif. pag. 429. Alagona in compend. iuris Canon.
pag. 537. remissum Ximen. in concord. p. 1.*

*Doct. hic text. in consecratione Calicis modicum
aque vino adhibendum esse, quod ex Concilio Flo-
rentino, & Triburieni colligunt D. Thom. in part.
q. 7. 4. art. 8. vbi Nugn. vers. si igitur concluso. Durand.
in rationali Diuinorum, lib. 4. c. 30. n. 2. i. prope sum.
Henric. in sum. lib. 9. c. 12. 8. 4. Soar. tom. 3. disp. 4. s. ed. 3.
Iacob. de Graff. in decisi. aureis, p. 1. lib. 2. c. 6. n. 17. Bar-
thol. ab Angelo in examine confess. dialog. 4. 8. 35. Vi-
uald. in candelabro aureo, vbi de Euchar. c. 3. m. 10. Agid.
Conincx. de Sacram. & censur. tom. 1. q. 7. 4. art. 6. n. 128.
Azot. insti. moral. p. 1. lib. 10. c. 30. q. 3. Bomac. de Sacram.
disp. 4.*

De Celebratione Missarum, &c. Tit. XL I. 415

³ disp. 4. q. 2. punto 4. n. 4. qui bene admonet in celebratione Missarum adhibendum esse vinum generosum, ut facilis aqua in vinum convertatur, & præterea aquam non esse miscendam in amphora vini, sed intra Calicem post inceptam Missam, & ante Calicis oblationem iuxta loci consuetudinem.

⁴ Mixtio tamen aqua in Sacrificio Missarum non requiritur ex necessitate Sacramenti, sed præcepto solum Ecclesiastice tenetur celebranti aquam Calici miscere, Concil. Trident. sess. 22. de sacrificio Missarum, cap. 7. Valq. in 3. p. 3. D. Thom. disp. 176. n. 13. & disp. 179. n. 11. Petant. in d. 3. p. 9. 7. 4. art. 8. disp. 2. lib. 4. dub. 10. Petr. de Ledelma in summa p. 1. tract. de sanctissimo Eucharistio Sacramento, cap. 4. concl. 26. & 27. Valer. Reginald. in præf. fori penit. lib. 29. n. 16. ad finem, Azor. in his moral. p. 1. lib. 10. c. 30. quest. 1. vers. altera quæ erat, Agid. de Coninck d. 9. 7. 4. art. 7. n. 13. Bonac. d. puncto 4. num. 1.

⁵ In gloss. *Consuetudinem*, ibi, & in ipsa Missa consuetudo Metropolitanæ Ecclesiæ, &c. Notatur ad hoc, quod Metropolitanæ auctoritas est, vt puniat deviantes à consuetudine Metropolitanæ Ecclesiæ in diuinis Officiis; vt per Quarant. in summa Bullarij, verbo Archi-episcopi auctoritas, vers. auctoritas.

S U M M A R I V M .

- 1 Sacerdos qui sine aqua, & igne, vel in pane fermentato, aut vase ligneo sacrificat, ab officio, & beneficio deponitur.
- 2 Sacerdos Latinus non potest in Ecclesia Latina, & in necessitate confiere in fermentato, nisi per Græcian transact.
- 3 Calice ligneo tñi non potest Sacerdos sub pena depositionis ab officio, & beneficio.
- 4 Missa ad sacrificium lumen requiritur sub lethali culpa.
- 5 Lumen ad Missa sacrificium ex consuetudine confiendum ex cera, in necessitate vero sufficit subaceum, vel olei.
- 6 Candele due ad Missa sacrificium adhiberi debent, una tamen sufficere potest.
- 7 Aqua admixtionem scienter pretermittens, & ex aperte malitia priuatur officio, & beneficio.

C A P . Literas XIV. & vlt.

¹ Presbyter qui ex mera malitia, vel nimia despiciencia, celebre præsumpsit in pane fermentato, vel scypho ligneo, vel sine igne, & aqua, est perpetuus deponendus ab officio, & beneficio. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ican. Andr. Holt. Henric. Anchæ. Butr. Panorm. Vinian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 430. Alagona in compend. iuris Canonici, pag. 537. remissiu Ximen. in concord. part. 1.

² In pane fermentato.] Ergo Sacerdos Latinus non potest in Ecclesia Latina etiam in necessitate confidere in fermentato. ex Sot. in 4. disp. 9. art. 4. Henrig. in sum. lib. 9. cap. 9. §. 2. & c. 1. §. 3. Soar. tom. 3. disp. 7. 3. sect. 5. dub. 2. Bonac. de Sacram. disp. 4. q. 2. punto 1. n. 1. ubi etiam refutat Sacerdotem potius permittere debere infinitum absque viatico decedere, quam confidere in fermentato. & n. 9. vers. ex quo, tenet cum Azorio graviter peccare Sacerdotem Latinum non confidendo in pane azymo, cum faciat contra consuetudinem, & præceptum Ecclesiæ in re gravius enim & consue-

tudo Latinorum est, vt in azymis conficiant, & Christum imitentur, qui in azymis confecit, & Apostolos in azymis communicavit, vt testatur Chrysostomus, Augustinus, Beda, & alij S. Patres, Barthol. ab Angelō in examine confess. dial. 4. §. 3. 28. Henrig. d. lib. 8. c. 11. n. 6. Peſant. in 3. p. 9. 7. 4. art. 4. disp. 1. pag. 887. Bonac. d. puncto 1. n. 9. ille tamen casus excipiens est, quando scilicet Sacerdos Latinus per Græciam transit, quia tunc poterit in fermentato Græcorum more consecrare, propterea similiiter poterit Sacerdos Græcus transiens per Ecclesiam Latinam in azymo iuxta motu Ecclesiæ Latinae celebrare, quia dum absunt à patria, non tenentur illius legibus, sed potest quilibet fe legitimi confutinibus locorum accommodare, ita Soar. in 3. part. 9. 7. 8. art. 4. disp. 44. sect. 4. vers. illud vero, Sanch. de Matrim. lib. 3. diff. 18. num. 20. Nung. d. 9. 7. 4. art. 4. conclus. 7. & ibid. Coninck dub. 3. num. 95. Bonac. d. puncto 1. n. 10.

³ Et scypho ligneo.] Olim Sacerdotes non antreis, sed lignie vasculis, & Calicibus uteruntur, cap. 1. vñsa, de consecrat. diff. 1. postea Zepherinus instituit, vt Calices non ex ligno vt ante, sed ex vitro, vel ex auro, aut argento, vel stanno fierent, vt testatur Platina in eius vita; tandem huiusmodi antiquata constitutione sanctum est, vt nec ex vitro fierent propter fragilitatem, nec ex ligno ob raritatem, qua Sacramentum imbibitur, nec ex aro ob tetrum saporem, nec ex aurichalco, quia æringinem facit, & vomitum excitat, vt habeatur in cap. or calix, de consecr. diff. 1. refert Azor. in his moral. part. 1. lib. 10. c. 28. q. 3. Ind. iam hodie contra eum, qui utitur Calice ligneo constituta est pena depositionis ab officio, & beneficio in hoc text. propterea refert Bonac. d. disp. 4. quest. vlt. puncto 9. n. 16. in princ. Ioan. Serran. Epic. Acernen. in expofit. Missarum, præl. 2. n. 2. & 13.

⁴ Sine igne sacrificabat.] Notatur ad hoc, quod ad Missa sacrificium lumen requiritur, vt per Azor. in his moral. part. 1. lib. 10. c. 28. q. 3. Bonac. d. disp. 3. quest. vlt. puncto 9. n. 30. ita vt sine lumine abque lethali culpa Sacerdos Missam celebrare non possit, vt docent Petr. de Ledelma in summa p. 1. tract. de sanctiss. Eucharistia Sacramento, cap. 20. concl. 7. pag. mibi 131. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. quest. 49. vel aduertit Maioris hebdomadæ diebus, quibus Euangeliū Dominicae passionis legitur, à Sacerdote in templis relinquenda esse funalia in Altari accensa, non vero extinguenda. Et quod sit arbitrio iudicis impoñenda pena Sacerdoti, qui omisso ordine, & solemnitate ab Ecclesiæ constituta, & ordinata celebrat, veluti cum celebrat fine aqua & igne, vel in pane fermentato, vel Calice ligneo, super Altari non consecrato, vel sine vestibus sacris, dicit Menoch. de arbitrii causa 408.

⁵ Aduertere oportet lumen ex consuetudine confiendum ex cera, in necessitate vero sufficere lumen subaceum, vel olei, vt docent Azor. d. c. 28. q. 15. vers. quares. Valq. in 3. p. disp. 223. c. 4. n. 25. & 26. Barthol. ab Angelo d. dial. 5. §. 41. 3. Soar. disp. 8. 3. sect. 6. Zanard. in direct. Theol. p. 1. de sacrificio Missarum. c. 14. in fine, Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 2. c. 43. n. 1. Pitig. in 4. tom. 1. disp. 1. q. 2. art. 3. Nung. in 3. p. quest. 8. 3. art. 3. dub. 5. pag. 50. 9. col. 1. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiastico p. 1. tract. 4. c. 15. q. 143. contra Soar. in 3. p. tom. 3. disp. 8. 1. sect. 6. Valq. in 3. p. tom. 3. disp. 2. 3. 3. c. 3. num. 2. 6. Molfo. in summa Theolog. Moral. tom. 1. tract. 3. cap. 12. n. 57. Valer. Reginald lib. 19. num. 196. Ant. Fernandez in examine Theolog. Moral. part. 1. cap. 5. §. 13. num. 112. Villalob. in summa p. 1. tract. 8. diff. 26. num. 4. Fagund. in quinque Ecclesiæ præcepta tract. 1. lib. 3. cap. 23. num. 17. existimantes Sacerdotem in necessitate celebrantem

M m 4 cum

REBOSA
MS Can
2. 15
CIVI
15

416 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

¶ cum uno lumine olei, vel adipis peccare mortaliter. Ex consuetudine etiam, licet dura saltu candelae adhiberi debeant, una tamen sufficere potest. Jacob. de Graff. in decisionibus aureis. p. 1. lib. 2. c. 23. n. 1. Barthol. ab Angelio d. dialog. 5. §. 4. 25. & seq. Azorid. c. 2. 8. n. 11. Chamerot. de Sacram. vbi de Eucharistia, c. 8. lib. 2. plures apud Bonac. d. punto 9. n. 30. Petr. de Ledelma citato loco, latè Episcop. Acermen. d. prelud. 2. n. 10. vbi ex Micrologo in benedictione cerei in officio Sabatti sancti, ait iuxta Romanum Ordinem nunquam absque lumine Millam esse celebrandam, non vtique ad depellendas tenebras cum sit clam dies, sed peritus in typum illius lunaris, cuius sacrificia ibi confitimus, sine quo in meridie palpabimus. & in nocte, additique num. 1. morem hunc ab ipsis Apostolis sumptuose instituit, ut colligatur ex Clem. Romano epist. 2. ad Iacobum fratrem Domini, & ex canon. Apostolorum 3. alias 4. 70. & 71. in quibus insinuat etiam dicta lumina, aut oleo, aut cera, & non absque coagula sunt nutriti debere, quia oleum secundum S. Hieron. vi. 24. Proverb. & S. August. serm. 23. de verb. Domini, est charitatis typus, eo quod, ut docet S. Bernard. serm. 15. in Cant. luct. patet, & vngit. Et cera, vel est calcitatis symbolum, canit opus castissimum apum, que absque concubitu concipiunt, & pariunt, & tali odio libidinem prosequuntur, si vera est illa Pierij. l. 26. hierogl. ex Plutarchio annotatio, cithis pungunt tali virtute pollutos: vel obumbrat Christi Domini humanitatem, quae in facto Christo innata fuit melli diuinitatis, quemadmodum glossa ordinaria in 6. 25. Luca, Beda, & Rupertus dixerunt.

¶ aqua. Noratur ad hoc, quod scienter prætermitiens aqua admixtionem priuatur officio, & beneficio, si ex aperta malitia omittat, ut per Bonac. d. disp. 4. q. 2. punto 2. n. 2.

De Baptismo, & eius effectu.

TIT. XLII.

VPER hanc rubr. scripterunt Zabarell. Ioan. Andr. Buttr. Anchæ. Panormit. Guillelm. Durand. in breviario aureo, iuris Canon. fol. 116. Ioan. de Lond. in brenarium sanctorum Canonum fol. 179. Martin. Moshart. in epitome Decret. fol. 149. verso. Petr. de Raneima in compend. iuris Canon. Dan. Venator. in analyse methodica. iur. Pontif. à pag. 503. Goffred. & Host. in summa tit. Alex. Casian. & Anaf. Germom. in parasitilis ad quinque libros Decretal. Barth. Carthag. in expositione titulorum iuris Canonici. Lancel. in iuris Canon. Canis. in summa iuris Canon. Cafarel. in eretom. eisdem iuris, nouissim. Ioan. Honor. lib. 3. summa in Decretal. omnes sub hac rubr.

De materia tit. vltra Tabien. Armil. Angel. Sylvest. & alios Summius verbo Baptismum, vide S. Thom. p. 7. q. 66. vbi Didac. Nugnez. Sot. in 4. disp. 3. Card. Bellarm. tom. 2. contravers. lib. unica. de Baptismo, Henr. lib. 2. de Baptismo, Soar. tom. 3. de Sacrament. disp. 19. cum seqq. Barthol. ab Angelo de Sacram. dial. 1. & 2. Chamerot. eod. tract. vbi de Baptismo. Vitald. in candelabro aureo, tit. de Baptismo, Vafq. in 1. p. tom. 2. disp. 140. Valent. tom. 4. Pöllnitz. de officio Christs, vbi de Baptismo, Fr. Emman. in summa. tom. 1. c. 2. 5. Carril. in tabula Sacramentorum, tit. de Sacramento Baptismi, Balduin. iun. super opera contravers. Card. Bellarm. p. 2. lib. 2. c. 1. Petr. de Ledelma in summa. p. 1. de Sacramentis,

vbi de Baptismo, Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 2. 7. Egid. Coninex de Sacram. & censuris, tom. 1. p. 66. Paul. Comitol. respon. moral. lib. 1. à q. 1. usque ad 14. post omnes Martin. Bonac. de Sacram. vbi de Baptismo.

S V M M A R I V M.

- 1 Baptizatus non est puer si non dicatur, Ego te baptizo in nomine Patris, &c. quoniam si non moritur in aqua in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti.
- 2 Baptismi forma est, Ego te baptizo in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti.
- 3 Baptismi in forma exprimenda est persona que baptizatur.
- 4 Formalibus nihil dicitur actum si aliquid defit.
- 5 Trinitas immersio in Baptismo aut ex principio ostenditur.
- 6 Baptizari validè possunt plures unica aspersione.
- 7 Pronomen, ego, in Baptismo non est de substantia forma.
- 8 Baptizari invalidè quoniam visitur hac forma, Ego te baptizo in nomine Christi, aut in nomine sanctissime Trinitatis.
- 9 Declaratur texti, in c. à quodam Indæo, de consecrat. dist. 4.

C A P. Si quis puerum. I,

Alex. III.

Baptismus non est si omittantur verba, Ego te baptizo, &c. quoniam puer ter immergatur, & dicitur, In nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zab. Ioan. Andr. Hostiens. Anchæ. Henr. Butr. Panorm. Vinian. in rationali lib. 3. iuris Pontif. pag. 433. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 538. remissione Calaf. in ann. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. referunt ab Ant. Augst. collect. 2. Decret. sub tit. 19. de Baptismo puerorum. c. 1.

Text. in presenti, ponit formam Sacramenti Baptismi. Ego te baptizo in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti, de quo Concil. Trid. scilicet 7. de Baptismo, can. 4. S. Thom. p. 9. 66. art. 5. vbi & Nugnez. & Egid. de Coninex art. 6. à n. 33. S. Antonin. p. 3. tit. 14. c. 1. p. 2. Angel. in floribus Theolog. vbi de Baptismo, q. 1. art. 1. disp. 2. Henr. in summ. lib. 2. c. 8. Soar. tom. 3. disp. 21. scilicet 1. Barthol. ab Angelo de Sacram. vbi de Baptismo, §. 103. Natur. in manual. c. 22. n. 2. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 27. à n. 23. Petr. de Ledelma in summa part. de Sacram. vbi de Baptismo, c. 4. Cardof. in praxi indicum, verbo Baptismus, n. 7. Paul. Comitol. respon. moral. lib. 1. q. 9. n. 5. plures apud Bonac. de Sacram. disp. 2. q. 2. punto 5.

Vnde advertere oportet in forma Baptismi expedit mandam esse personam, qua baptizatur, sine dico, baptizo te, sive baptizo hunc, sive baptizo Cainam, sive tu baptizaris a me, ita ex hoc cap. & ex Concil. Florentino colligunt Soar. d. tom. 3. disp. 21. scilicet concl. 3. Fr. Emman. in summa. tom. 1. c. 2. 5. tom. 1. Henr. d. c. 8. s. 1. Chamerot. de Sacram. vbi de Baptismo, cap. 3. & Egid. de Coninex d. 9. 66. cap. 6. vnum. 3. Petr. de Ledelma d. c. 4. concl. 1. lib. 3. Tolet. Jacob. de Graff. & alij apud Bonac. dist. punto 4. num. 1. vbi min. 3. cum multis contra Vasq. resoluti non esse necesse direcere exprimere personam ministri, & num. 4. pariter resoluti exprimendam esse actionem, qua exercetur